

FABJOLA

jew JIENA NEMMEN!

dramm religjuż f'4 atti

ta'

Carmelo Galea S.D.B.

1961

addattat

għaż-żminijiet

kal-lum

mimm

Claude Borg mssp

7 Frar 1975

jiethdu sehem:

Fabjola

mobbli Rumana

Anjeze

kfajla ta' 18-il sena.

Sira

iesira ta' Fabjola

Sebastjan

kribun Ruman

Pankrazju

mobbli ta' 16-il sena

Dionigi

isqof xwejjah

Fulvio

ku Sira, 24-il sena

Korvinu

bin il-prefett ta'
Ruma, 18-il sena.

Torkwatu

ghassies tal-habs

Id-dramma jissvolgi ruhu
gemma Ruma - Seklu IV

1

P. Ewvel Alt
Fil-palazz ta' Fabjola.

1 Lena. Fabjola u Sebastjan.

Fabjola, b'libsa ta' l-ikbar ghana,
mixtuta fuq il-pultruna.
gidhol Sebastjan.

Seb. Ahfirli, nobbli Rumana,
jekke gejst fil-hin tal-mistrieh tieghek.

Fab. Għaddi, għaddi Tribun, il-mertba bik
tkun dejjem mieghek fil-palazz tiegħi.

Seb. Otaqt ma niksirx l-ordnijiet
tal-qaddejja tieghek,
imma l-htiega gaghlitni magħmel dan.

Fab. Oqgħod bil-qegħda,
u għidli x'inhu li giebek għandi.
kwagħaf iżgħir, għaddi minnab.

Seb. Spoggi bil-qegħda. Nobbli sinjura,

għaliġa mhix taġa moħħija,
li ulied il-kbarat ta' Ruma kollha,
bl-imtazza min minhom ikun l-ixxwetjat
li jbus l-id għajza tiegħek
biex int tkun tiegħu.

Fab. (Ahux soltu juġa dan il-kliem miegħi)

Seb. U naf ukoll li l-istedin
u l-festi tagħhom inti tistmexxhom,
dawn iswedlek qalbek
flok jagħtuk pjaċir.

Fab. (Sebastjan qed jaqrali tsibijiet!)

Seb. Issa mamrat għid xetħet ta' stu fuqek ...
tridni ngħidlek min hu?

Fab. (Tgħid huwa stess?... Ahux li kien!)
Kellimni iax u aġħtini l-parix tiegħek.

Seb. Bogħod minni li jiena nagħti parix
lil hint l-għaref **Fabio!**..
x'jista' jgħidlek imsejken suldat!

Tab. bertament, int gajt biex tgħarrafni b'oci
tagħa.

Seb. Iva, b'massa li qegħdin jonsbu kontrik!

Tab. U min qatt jista' jkun dan?

Seb. Hadd kief Korvino.

Tab. Bin il-prefett Tertullo?

Seb. Ihu, kollu kemm hu;
flimkien ma' l-issira tiegħu, Għra!

Tab. U x'inhija n-nasba tagħhom?

Seb. Għal kemxa flus gmielha,
Għra ser tkejjilek tazza xorb,
li meta int tixrobha,
tibda tħobb lil Korvino.

Tab. Limerijiet ta' mothom.

Seb. Bħalek ngħid jienimma tassejt

li bla telf ta' żmien
nigi ngħidlek b' kollox.

Feb.

Xizzik Hajr Tribunal,
għax qatt ma kont nobsor
li korvino jasal għal dan.

Feb.

Sinjura, la titlifix l-hena ta' qalbek
għal tnejjeg li ma jisthoqqilhomx
tliet mghodrija.

Feb.

Sewwa qiegħed tghid
wara kollox lil korvino nistmah
bħat-tajn li ninfes taht riglejja...

Feb.

Ma kienx tsiieb tiegħi
li nkebbes mibgheda f'qalbek kontra
korvino jew b'fra, anzi nitolbok
tghadirhom.

Feb.

Xagħder sa certu pont! ... gwaj ikun
għal dak li jipprova jzeblati lil
bint Fabio!

- Seb. Sinjura, il-mahfra hija frott
ta' l-ghana ta' qalbek.
- Tab. Sebastjan, intossni msahhar wara
t-kieba tieghek.... u la trid tkun
tafha, l-ebda nobbli ruman jew
patrizju ma jigbidni, imma int...
- Seb. X'mertu ghandi biex jiema ngawdi
l-istima tieghek?
- Tab. Int zagħżuġh imzejjen b'kull virtui.
gien fik nara ruħ mhix komuni....
u xrid nibqa' nafulek ta' dan li
għamilt miegħi llum.
- Seb. Dak li għamilt miegħek,
jiema dejjem lest li nagħmlu ma'
kull bniedem.
- Tab. Mal-tbieb tieghek trid tghid?
- Seb. gien, sinjura, pjacir nagħmlu lil kulhadd
anke 'l għedewwa tiegħi.

Feb.

Mhux jenn li tagħmel il-gid
lil min jistieglek id-deni?

Feb.

Gien ma ntarisx lejn fqir jew għani,
čekken jew kbir, trabb jew għadu...

Feb.

Idea stramba... ma nifhimix bħalek!

Feb.

Mis-sema r-raggi tax-xemx
jilthqu lit-tajlin u 'l-ħżiena,
u jekk jiena rifless tas-sema
kif nista' naqleb din il-ligi?

Feb.

Milli jidher dawn is-sentimenti
taħthom meta mort fl-Brijent,
għax anke Sira, l-irsira tiegħi, li
twieldet fl-Asja, spiss tkellimni bħalek.

Feb.

Huwa veru li din il-ligi,
din l-iskola tal-kavita' ta' Brijent,
imma għaliya mteux għida
għaliex uirta minn għand l-għaziza
ommi.

7
Fab.

Dim hija taga tassew nobbli,
izda għalina r-Rumani din il-ligi
ma tghoddx!.... x'gid tista' tiksele
meta tthobb lil min jgħamillek
jew jixtiegglek id-deni?

Scb.

O nobbli sinjura,
il-gid li niksew mill-matfira u l-imthabba,
ma nistgħux nifhemu issa,
izda nkunu nafuq fis-siegha tal-
mewt tagħna. O kemm tkun sabiha
l-mewt ta' dawki li jathfru u jthobbu!

Feb.

(Oli għiel ta' wiċċ! Mewja ta' ferh
induratu!) Sebastjan, mela kemm
tkun iżjed trelwa u glorjuża l-mewt
ta' sulsat qalbieni, li jmut fuq il-kamp
tal-battalja!

Scb.

Le, sinjura, mhix din il-glorja li nixtieq.
... li mmut fuq il-kamp tal-battalja,
jew f'habz mudlam, ftit jimporta..

Feb.

Allura inti lest li tmut b'tal irsire

8
minsi u abbandunati?!

Seb. Ikun kif tkun il-mewt, lilna
ma tbejjanix il-mewt taghtina
l-bidu ta' hajja oħra, tal-vera hajja.

Tab. U jekk mal-mewt jintemm kollox,
x' hajja hi li tibda?

Seb. Wisq nibza' li int ma tifhimnix ...
tibda l-hajja li għaliha gejja mahluga,
hajja ta' hena li ma jintemm qatt!

Tab. Sewwa għedtli li ma nifhemkx! ...
u anqas irrid infittex li nifhem ...
intant, tribun, inroddlok hajr ta' kull
m' għamilt miegħi; nittama li għad
jigi żmien li jien nwiek kemm nafulek.

Seb. Xiżgurak li dan int diga għamiltu
miegħi ... ma stajtx tagħmilli laqgħa
isbat minn din ... insellimlek,
nobbli sinjura.

Fab. Saktha u grazzi. (Twaslu sol. bih.)

Sebastjan jorrog.

2 Kena. Fabjola wethida.

Kull bih sa dawn.

Fab.

Min jista' jifhmu lil Sebastjan?
 o' kahlit fid-drawwiet tiegħu....

huwa jgħożż lill-fqir,
 ange, ange iken n għall-ghedewa tiegħu...
 dan, dan verament jenn! - - - - -

Lili saraqli qalbi... *semmi bil wiegħa f' tawil pass*
 imma bint Fabio ma tistax tħobb
 bniedem b'dawn l-idejat strambi...
 huwa msemmi għall-valur
 u s-saktha tiegħu...

nixtieq kieku... *Misi ta' passi*...
 oqgħod, gej xi tadd... *Tikkawwal*.
 gejja Sira...
 hija waslet f'mument ikerah.

3 Kena. Fabjola u Sira.

Sira

Sobbli sinjura, kollox huwa lest,

10
meta jgħogħbok tista'

Tab. Hallini
immur meta rrid u meta jgħogħbokni!

Sira Ir-rieda tiegħek għaliya kmand,
sinjura.

Tab. Iridx noqgħod mincensak
għax wettaqt dmirek?

Sira Xejn minn dan!
jien xejn ma nippretendi.

Tab. Xejn ma tixtieq?

Sira. Haja waħda ... li narak kienja!

Tab. Forsi m' inhiex?

Sira. Xittama li int u hekk mixtiegek tibqa'.

Tab. Ja rsira, qis kliemk...
kieku gatt dawke ix-xufftejn tiegħek

qalu xi kelma biex iffarguli qalbi.

Sira

elala sewwa għedtlek li m'intix kuntenta
allavolja spiss titbattrad
maż-żgħażaġh għonja.

Tab.

għandi jien bil-fors infakkek kull
darba li int irsira tiegħi, u li
xtrajtek bi prezz għoli biex taqadini?...
Kun af, li mhux id-dirgħajn biss
għandhom jaħdmu skond ir-rieda
tiegħi, imma wkoll isienek u r-rieda
tiegħek ... int għandek tobċini f'kolloxx
għax trajtek hi tiegħi!

Sira

Dan huwa kollu minnu
għax inti padruna tiegħi,
izda huwa wkoll minnu
li għalkemm fqajra u rsira
għandi gid wieħed li jibqa' tiegħi.

Tab.

Int m'għandek xejn tiegħek,
jien xtrajtek bi flusi....

Sira

Sd-deheb u l-fidda ma jistghux jistru
l-gid li huwa tiegħi.

Tab.

U liema huwa dan il-gid?

Sira

Sr-ruth tiegħi, sinjura.

Tab.

Sr-ruth tiegħek?!...

għandek il-hila, inti rsira,
tichadli nifs wiegħed?

nisthajjel li b'hekk tħossok imkabbra,
hux veru?

Sira

Sva, gewwa fija jinsab spirtu
li ma jafx bi ktajjen,
ma jafx b'carcir ta' demm katit is-swat
tal-frosta, ma jafx b'mewt,
għax l-anqas il-mewt ma tista' għalih.

Tab.

Afli int qed tkewden....

jiem għaddejt tajti nqalleb il-kotba
tax-xjenza u qatt ma sibt xejn
fuq dan l-ispiritu li minnu qegħda
titkellem, jew int tabba rsira

trid tghallim lil Fabjola? ...

Issa naraw x' jibqa' minnek
meta l-tuggiega mkebbbsa

ixxejjen dak il-gisem imsejken tieghek.

Sira

gekk int tagħmel 'l dan il-gisem ixmied,
kun af li x-rut ma tintemm qatt!

Fab.

ixxetieg naf mnejn tghallimt dawn
il-timerijiet.

Sira

Skoll-iskola ta' Iesu Nazzarenu!
Skola ta' mthabba fejn l-irsira ma
jingħazluse mis-sidien.

Fab.

tqum b'dagħdija: Ah wa! ...
tridse ukoll titla' fuq is-siggu
toqgħod spalla ma' spalla
mas-sinjura tieghek?!

Sira

X'inti tghid nobbli padruna!
niexxetieg kieku nista' nfehmek
dak li mthoss gewwa qalbi... u jibqa'
hosbiema.

Fab. b'ghira kbira: Tajjeb, issokta.

Sira. Naghzel li naghlaq fommi.

Fab. lyhedtlek kompli.

Sira kibqa' siekta.

Fab. Irsira, obdini!

Anjeze kidhol

Sira Tajjeb mela.

fien naf tajjeb li Alla tani ruth
li ma kmut qatt.

Ruth, li art kwelidha hi s-sema,
u d-destin taghha li tgawdi ghal dejjem
lill-istess Hallieq.

Fab. mitlufa: elur, mela, halli tgawdi
l-glorja tal-holm kieghrek! Tislet is-
sejf u tferiha f' dirajha.

Sira tghajjat ghajta fil-waqt li kipprova
kiddefendi ruthha.

Sira

Ah! Sinjura tiegħi!

Fab.

Tindem milli għamlet: Mur, mur
malajr għid lil twifrasina ddewwik,
ma ttrix li sejra nweggjak!

Taġti cirkett lil Sira:

Stu dan i-cirkett bħala tpattija
u aghmel kif għedtlek.

**Sira kietu i-cirkett, khus id Fabjola
u titlaq.**

4 Xena. Anjeze u Fabjola.

**Sira, hija u tierġa, titlaq ma'
Anjeze li kienet ilha fil-fond tax-
xena, tghannagha u tbusa:**

Anjeze

Sira, naf b'kollox!... kollox rajt.
Min hawn u ftit iehor inkun tdejk.

Sira tohrog.

Fab.

kersaq lejn Anjeze: Anjeze, habiba tiegħi,

ksibt li kont insajt ni ?

Anjeze

Xinsik jien ?... għaliex ?... m'intix forsi
l-matrubba kugina tiegħi ?

Fab.

Huwa veru, għidli hekk Anjeze, kemm
se ddum b'din il-libsa bajda mnezza
miċ-ċifuf tal-kuluri, mid-deheb u mill-
gawhar ?... x'jiena nara ?... mhux demm
dak li bih hi mtebba' l-libsa tiegħek ?...

Anjeze

Iva demm, demm ta' wahda rsira ...
demm safi aktar minn tiegħi u prezjuż
aktar mid-djamanti !...

Fab.

Trid forsi ċanfarni għaliex ferejt irsiera
insolenti ?

Anjeze

Le kugina, jien mixtieq nurik ir-ruth
sabitha li tinsab motubija ...

Fab.

X'idea stramba ... int ukoll tgħix f'dawn
il-komunjiet ?!... u mbagħad se tigħid tmiema
minn irsiera ?!...

Anjeze

Irsira iwa, imma hija tolqiem t'Alla
b'halek u b'hali, u g'halhekk f'jesu Kristu
atna lkoll atwa.

Fab.

Iridx ukoll li msejjati ohti 'il wahda
rsira!... dan ma jkun qatt!... Anjeze, ma
tifhimx int x'dizunux tkun irsira?!...

Anjeze

Dan mhux xi tagħlim ġdid tiegħi, imma....

Fab.

Imma xejn!... l-irsira m'għandu xejn tiegħu!
Sidu jagħmel bih li jrid, u hu b'hal sejp
għandu jitkaxxkar biex jobdi l-kmandi tagħna,
meta ma jibqax ukoll mistuq taht riglejha.

Anjeze

Ikellew kugina kif jgħogħbok... jiena m'hini
gewwa qalbek, izda għid is-sewwa ma t'ho-
sokx imrghexa li xerriat id-demm ta' Sira?

Fab

Imrghexa b'daqshekk!... m'għandix jien
il-jedd li nsawwat irsira!?

Anjeze

U dal-jedd min tahlulek?... il-kotba ta'
l-għorfi li taqra?... Ma tarax taht dik il-

libsa fqajra, ruh nobbli...

Fab. Allura jiena taht dan l-ilbies ghani...

Anjeze Segaf kugina. Dik id-demgħa li qed klegq bħal djamant fuq xfar għajnejk tghidli kollox... u d-driegħ il-lemin tiegħek qatt ma jerga' jintrefa' biex iwegga' 'l min hu tahtek. Fajjola, jien issa minn għandek mixtieq favur...

Fab. Jekk tahtek li nista' naqdik, il-favur hu tiegħek.

Anjeze Tajjeb, mela, beghli lil Sira, nahtek li miegħi tkun aktar kienja.

Fab. Kienja?!... jien naf li int tagħmel minn kollox biex lil min hu mjaassar tgeghdu fuq siggu tad-deheb u int tpoġgi minn floku... Sirt donnok wahda minn dawħ l-imġinen ta' nsara... l-allat jehilsuk!...

Anjeze għall-kelma "nsara" tintilef f'estasi

tas-sema. Din il-qagħda tethodha tul id-
dramm kelli meta jissemmew "insara",
"Alla" jew "Kristu".

Fab.

Imma x'jiena ngħid?... kieku l-ispljuni
zgħir jgħir għand l-Imperatore, ulimsjuna
kugina tiegħi kigi bkundannata għall-arena
biex tkun ikel ta' l-iljuni..... Anjeze,
Anjeze... m'intix kismani?!... għaliex ma
tittkellimx? wara kollox inti m'intix nis-
ramija... mhu se jkun qatt illi n-nobbli
Anjeze tittkallat mas-setta tan-Nazzarenu.

Anjeze

kigi f'taqha:.. din forsi taraha traja
stramba... imma mhux daqs kemm qed
tatsibha... u jien xejn ma ntrossja bi
kqila li jifgħuni gewwa l-arena, basta
ikolli lil Sira magħmki. għidli, kugina,
tichadili lil Sira?

Fab.

Sira mhix ta' toqol għaliya, anzi mammirha.
Niftakar, meta flit ilu kont marida, kultradd
kbiegħed minni għax bejgħu li jittiedu,
Sira biss, bhal omm, baqgħet ma' għem

is-sodda tiegħi, lejl u nhar.

Anjeze Rajt dan kollu u ma tkabbejthiex?

Fab. Jien, Fabjola, intokk irsira?!... iżda
kun af li jien kallastha tajjeb u tajtha
biżżejjed biex tixtri l-kelsien tagħha... sewwa
sew ma nafx x' għamlet bihom ix-xigali li
tajtha...

Anjeze Iżda jien naf... imma hallina minn
dan, int wegħadtli li oejn ma tkidhli
milli nitolbok, u din hija l-kalba tiegħi:
agħtini 'l Sira.

Fab. Anjeze, le, lilek ma niċhadlek oejn.
Arani sejra għand il-ministru tiegħi, huwa
jikteb il-kuntratt, u Sira tkun tiegħek.

Anjeze Grazzi kugina. Fabiola kottrog.

5 Xena. Anjeze u Fulvio.
Fulvio, imgeżwer go mantell, b'karnuza f'rasu
jersaq fuq Anjeze.

Ful.

Athfexli nobbli Anjeze talli gjejt infittxeek hawn ... irrid niftak qalbi miegthek.

Anjeze

Fulvio, jien dan ma jisthoqqlix.

Ful.

Int twajba u umli u jisthoqqlok kollox, għaliex kull min rifeo f'darek sab l-ordni u l-indafa.

Anjeze

Dan kollu minnu, izda kull ma jidher sabith f'dari huwa mmexxi minn idejn ta' Sinjura li jdejh jinsabu motbija.

Ful.

Forse mi' intix tifhimni sinjura, jew jiena ma spjegajtx ruhi ... irrid ngħid għal qalb gentili tiegħek, għal tjubitek ... huwa biżżejjed li wiegħed iħares lejke biex iħoss ruħu ħieni.

Anjeze

kintilef f'estasi: Hiemi huwa biss dak li iħobb 'il-Hallieg tas-sema u l-art.

Ful.

mistgħageb u konfuz: Intessni konfuz u mħawwad! ... għandha għajnejha msammxin

lejn is-sema... donnha d-dinja ma teztistix
għaliha... imma issa li qegħedt rutti
f'dan il-periklu xrid inkellimha... Anjeze
Anjeze.. il-gmied tiegħek sexaqli qalbi **ikun**
sex jaqbilha idejha.

Anjeze kistembati mill-estasi: X'inhu qatt dan!

6 Xena Sebastjan u l-istess.

Sebastjan jossorva mill-fond tal-palk.

Ful. Grazzja sinjura mitolbok. Jerga' jipprova
jgħidilha idejha. Anjeze tichad bil-qawwi.

Seb. Int wiċċek ma jafex b'misthija?

Anjeze Ibqa' kalm tribun. Jienna natefexxu għax
l-ispiritu tiegħu jgħid dem fid-dlam u ma
jagħrafex it-toqol tal-htija. **Anjeze twarrab.**

Seb. **bel-kalma:** diema tsiel għalik taht dan is-saqaf?

Ful. Jse-xewqa li mbus dik l-id għażiża ta' Anjeze.

Seb. Imma dan mhux sewwa, dan mhux il-post.

Ful. Jekk il-kibien ta' dan il-palazz huma miftu
hin ghalik, huma miftutin ghalija wkoll!

Seb. Qis kliemk u ghamilek għax jekk int
qed tkares lejn Anjeze, kun af li Anjeze....

Ful. Qiegħed nintebah li int wkoll...

Seb. Biġżejjed!... għaliex li kieku ma kontx
marbut bil-ligi ta' l-imthabba din ix-xabla
kienet ittemlek tajtek!

Ful. Suldat kburi!... Tisthajlekx qed tmexxi 'l
Ruma!... Int trid twaxxabni għax m'inhix
cittadin Ruman!

Seb. Hi Anjeze li stednitek tħalli dan il-post.

Ful. Dan int qed tghidu għax tibza' li tagħzel
lili.

Seb. Mux għedtlek, u tħallinix indewqek il-

qawwa ta' drieghi!

Ful.

x' taksebu li lhaqtu intom ix-Rumani?
Ghem immur fejn jidhixli u fejn jgħogħobni.
La l-belt ta' Ruma laqgħetni, tħarisni
bil-ligijiet tagħha.

Seb.

Dan huwa veru mbasta int tħarishom,
u kun af li dan int m'intix tagħmlu!

Ful.

I' hix tista' takkuzani?!

Seb.

Mela msejt li d-djar tal-familji Rumani
huma sagħri u hemm pienu kbar għal
min jirfex fihom? Mur bil-kwiet minn
fejn gejt u tajjar dawke il-tħibijiet li
għandek.

Ful.

Ja Ruman suppero! Xejn la taksebu li
x-xorti sejra tibqa' dejjem tidhaqlok.
Fulvio jitlaq u Sebastjan jibqa' tħares lejha.

Imiem ta' l-I Att.

It- II Att.

- Sala xitka fid-dax ta' Anjeze.

1 Tema. Koroinu wathdu, liebes ta' f'għir, jidhol jgħarrax.

Kor.

Le, m'inhix sejjer imqarraq...
 dan huwa l-palazz
 fejn ta' kuljum tinfexx tallaba
 jiddubba xi tagħna tajba
 minn għand in-nobbli Anjeze...
 x'ixid ikun, nagħmilha ta' tallab
 liex inkun nista' nara b'għajnejja stess
 fejn hi l-motiba ta' l-insara,
 u mbagħad b'għajnejja wathda
 għal għand l-Imperatur u ntawraflu kollox...
 riesaq xi tadd 'l hawn,
 talli nwarra u nkompli nistudja
 kull rokna ta' dan il-palazz.

2 Tema. Anjeze u Sira.

Sira

Twajba Anjeze, nista' nkun naf għalfejn

gibtmi hawn?

Anjeze

Kif?! ma gattlekex il-kugina tiegħi?

Sira

Le, hi gattli biss li jiena gejjja għandek għax kellek ahbar sabitha x tagħtini.

Anjeze

U din hija l-ahbar.

Kun af, Sira, li int m'għadekx aktar ta' Fakjola, xrajtek jien biex nagħtik il-kelsien... int m'għadekx irsira, imma okti **tgħannagħha**.

Sira

mghaggħa l-haxxi rasha: Stawa minnu li qed tgħidli?

Anjeze

Imma għaliex int qalbek sewda?

Sira

Jien mafulek sinjura tiegħi... izda la darba s-sema tlaqni biex inkun qaddejja, qaddejja xxid immut.

Anjeze

Sira, jekk ma nigbaljax inti gejjja minn wild nobbli...

Sira

Sira, huwa veru ... izda fid-destin tiegħi.
 bhala rsira ta' Fabjola, qegħda nilmah
 toroq godda li fihom hija għad timrah.

Anjeze

Qegħda nifhmek sewwa?...
 int qegħda kittama li Fabjola
 għad tħaddan ir-Religjon nisranija?

Sira

Din hija t-tama tiegħi,
 u għalhekk ma xridekx tifridni minnha.

Anjeze

O ruħ nobbli, mhux li kien is-sema
 jisma' talbek.

Sira

Xewqa wahda għandi,
 li bid-demm tiegħi,
 Fabjola titwieled għal Kristu.

Anjeze

Sira, bil-generosita' tiegħek tirkab kollox!
 ... u kun af li rbatitli qalbi wkoll.
 Mur, fejn il-Mulej qiegħed imexxik...
 jisgħobija li m'intix se żżejjen dawn
 is-swali bil-virtujiet tiegħek...
 Ejja nwaslek jiena stess...

Sira

Grazzi Anjeze, la kwarraba minn hawn,
il-fogra dalwaqt ikunu jistennewk.

Anjeze

Inwasslek għallinqas sal-bieb.

Sira

Grazzi mill-gdid. Issa ntuoss li jiena tielsa.
għorxu flimkien.

3 Lena. Koxxinu, imbagħad Djonigi.

Kox.

Imbagħad iġidu li l-insara huma fogra...
sala isbati mill-oħra...
tibjazz, jekk jirnexxi, dan il-gid kollu
jaq' taht idejja... iżda jekk ninqabad
hawn, imsejken jien...

Djon.

jidhol fuq: Habib, milli jidher illum
l-ewwel darba li gejt hawn għax rajtek
iddur f'ċerti swali fejn mhux pmissu li
tidhol.

Kox.

Sewwa qiegħed tgħid, din hi l-ewwel darba,

Djon.

Int fejn kiegħed?

Kor. Fuq l-gholja tas-Semita.

Djon. Ma jidhirliex li nafek!

Kor. Forsi għaliex m'liex noqgħod hemm.

Djon. U fejn toqgħod sewwa?...
għax jien intkoll inżur il-kbieb foqra tagħna.

Kor. U le, toqgħodx tiskomoda rutiek,
anzi qiegħed nara li jista' jkun hemm
sci tadd, li hu aktar fil-bżonn minni
u aktar inwaxxab.

Djon. Issa li int hawn, ibqa', u ikollok sehem
minn dak li ngassmu 'l foqra.

Kor. Rega' bdieli... sejjer mmejn jejt!

Djon. Il-bieċa tiegħek xejn ma tghogħbni,
qed narak imtawwad...
nattsek li qed tatkili s-sewwa..

Kor. X'nista' natkilek jien imsejken imgewwah?

30
Djon. Mela ibqa' hawn u naghtuk x' tiekol.

Kor. Xizzik hajr ... il-hin ghamel gmielu
u dmiri jsejjatli band'otra ... arani
sejjer.

Djon. Int qed tkabbax is-suspetti tiegħi!

Kor. X' suspetti nista' ngiblek?... Xistennik
id-dar. Sakha, **Stuwa u sejjer jilmath**
lil Pankrazju u jgħid wadha: Issa
jien mitluf!

4 Xena. Pankrazju u l-istess.

Pan. X' jiena nara?... int tinsab hawn?

Kor. Istorni mitolbok ... issa nfexxmek kolloxx.

Pan. Haga jgħira, kabil.

Djon. Pankrazju, jekk tgħidli li inti tafu
'l dan il-bniedem isserratli moħħi.

Pan. Xafu tajjeb, Missier, u ibqa' zgur li
bi zball jinsab hawn gew.

Djon. Jiena sejjer nieku tsieb il-fogra.
Qis li ma tthallix il-habib taghna
johrog b'idu vojta. **johrog.**

Pan. Possibli li int wasalt biex tthabbat
biel biel titlob il-kavita'?

Kor. Kieku int hekk tixtieq!

Pan. Jthaliex tghid hekk Korvinu?

Kor. Jthax naf tajjeb kemm hi kbira
l-mibgheda tieghekk lejja.

Pan. Kieku kont noghbodok, issa kien
il-waqt li naghmek vendetta.

Kor. U dak li ma ghamiltex int, ser
naghmuk jien!

Pan. I'hiex gatt ingastek, Korvino?

Kor.

Ma tafex eh?!... tathsew int li jien ser minsa' l-mod li bih aovelejtmi ma' shabi?

Pan.

Ythax ma tghidex li int ghajjur!... gew insejt id-dagga ta' harta li tajtni u li jien garrabt fis-skiet.

Kor.

Is-skiet tieghekk ma kienex virtwi, igda djufija.

Pan.

Yghid dak li jgħogħbok ... jien ma gejtex hawn biex nistiednek għall-għied. Naf kieku nija d-drittijiet tiegħi u narrestak talli dthalt hawn.

Kor.

Naf li zbalajt... la tagħmilx haqq minni!

Pan.

Missierekk stess, bthala prefett ta' Ruma kien jikkastigak!

Kor.

Pankrazju, nitolbok, tħallix li ismi jittakba' bit-tajn tal-habz!

Pam.

Kollox minsa'... imma jekk Korwinu jfet-
killa jmiss imqar xagħra waħda minn ta'
dawke li jirfsu go dan il-palazz, ithallasha
qares!

Kor.

Ġgur li ma ngħid xejn lil hadd...
u hawn ġew qatt ma tarani iżjed... (Din
id-darba fallieli... imma nerga nigi
darb'ottra aktar feroċi).

Korwinu joħroġ quddiem, Pankrazju
warajh.

5 Xena. Fulvojo u Anjeze.

Ġidtlu flimkien ikomplu diskursata
li kienu qed jagħmlu.

Anj.

Ġtiedtlek kemm il darba... dan tiegħek
huwa żmien mitluf!

Ful.

Fi kliem iethor int ġa tajt kelmtak
lil haddiethor.

Anj. Precizament.

Ful. Xista' nkun naf min huwa dan l-ixxwitjat?

Anj. Hu dak li minn fomm u ma jidrogoc
 tleif tagħlim u mthabba... (Mitlufa f'estasi
 tkompli:) Ismu tleu u sabit li m'hawnx
 iehor b'talu!

Ful. Xi kliem ta' misteru li jien ma nistax
 nifhem!... Bajt ma rajt wieċ hekk sabit
 u minli bid-dija!... Anjeze, trid int,
 b'din l-imġieba tiegħek, tgħaddi z-zmien
 bija? ... Kun af li jien liliek biss intobbi.
 tħallini nbus dan il-fjur li l-allat għam-
 luk tant gentili u tleu...

Anj. Lura! Biegħed minni dawki ix-xuftejn
 moqżieja ... dan il-fjur jiena kkonsegrajtu
 lill-għarus tiegħi!...

Ful. Tistmexx imthabbti?!... Int tħoss
 rutiek kburija bl-imthabba ta' zagħżuġ
 iehor?!... Iva, isa jiena cest! Sebastjan

qed ifix killi triqti ... mieghi għandu jagħmilha!

6 Xena. Fabjola u l-istess.

Fab. **kun osservat l-ahhar xena:** Int min int biex iżżeblat l-isem ta' tribun li huwa l-glorja ta' Ruma?

Ful. **imthawwad:** Sinjura, jiena ma rridx kieku...

Fab. Ah, issa qed nagħrafek ... int huwa dak li għax ma rnexxilekx il-tsieb ta' moħħok fil-palazz tiegħi, gejt hawn biex fid-dar tagħha ...

Ful. **jagħmel l-arja:** Immiss lil Anjeze li tgholli lehimha jekk inqas f'xi tagħa, u la inti baxxanija bħali għax iċċanfarni?

Fab. Inċanfnek għax Anjeze hija l-kugina tiegħi, u bħali nobbli Rumana. Niekman dak titlag minnufih, jekk ma tridx li tigi mkeċċi.

Ful. Imkeici jien?!... naf li intom ir-Rumani
kbwin... izda ma ndumux ma mmekukom
mat-trab ta' l-art. *fothrog irrakjat.*

7 Xema. Fabjola u Anjeze.

Fab. Skuzani, kugina tiegħi, jekk forsi...

Anj. Fabiola, inroddlok tajr ta' kull m'għa-
milt miegħi.

Fab. Xista' nkun naf għaliex sira reggħet
għet lura għandi?

Anj. Haja zghira. Hija thobbok b'imthabba
li l-kliem tiegħi huwa fqir biex ifisser...

Fab. Ma mistax nifhem għaliex trid taqdi
lili... għalkemm fil-fond ta' qalbi ntoss
gibda lejha, jien qatt m'urejtha b'xejn.

Anj. Kliemk jimlini bil-fert. Komplu thobbha.
Hi tixtiegħlek il-veru gid... li jekk fl-imghod-
di tgħartha xi ftit, qis li tpattihulha għalligej.

Feb.

Il-ħsieb li hija rsira għadu jfixkilni.

Anj.

Le Fabjola, tajru minn rasek dan il-ħsieb... l-imħabba m'għandhix limiti. Din tkun l-ewwel rebħa!

Feb.

Anjeze, kliemk bħal balzmu qed jagħtini qawwa għida... riesaq xi tadd... aħjar inwarrab.

Anj.

Aghmel kif jgħogħbok.

Fabiola twarrab.

8 Xena. Sebastjan u Anjeze.

Seb.

jidħol: Anjeze, nista' nkellmek?

Anj.

Isbat din!... imma jekk qed nara sewwa int tinsab immikket Sebastjan, x'inhu li jara?

Seb.

Anjeze, għandek tkun taf li l-Imperature ħareġ editt li jikkundanna l-insara kollha

li jgħiscu go Ruma!

Anj.

Din mhix aħbar ta' swied il-qalb!
B'xi ferti li mmunt martri għal Kristu!

Seb.

Int tassew thienja għax xewqtek ma ddumx
ma tinqatalek.

Anj.

U b'tali hemm bosta nsara li b'dem-
mhom jissettegu jissigillaw it-twemmin
tagħhom.

Seb.

Imsejken jien!... Il-Papa jrid li jien
nibqa' motibi liex inkun nista' ngħin
lil tnutna nsara.

Anj.

L-Imperative m'għaddielu qatt minn rasu
li int wietted minna u għalhekk għandu
fiducja kbira fik, u allura kif qallek
il-Qdusija tiegħu, tista' tiswielnha tfafla għid

Seb.

Tajjeb Anjeze, la darba int tammira l-
oġra tiegħi, tkun thienja li mbiddlu xortina

Anj.

« mista' nagħmel jien imsejkenha mara
għal dawke tnutna li jinsabu ja magħluqin
fil-habs?

Seb.

għedt imsejkenha mara?!... u għalhekk
intossni mriegħiex, kfajliet delikati bħallkom
qegħdin tigru għall-premju, u jien...

Anj.

Il-Knisja ta' Kristu ttektieg il-qawwa
ta' driegħek.

Seb.

Diga qed nilmath qajja ta' Angli niglin
mis-sema bil-kurumi u l-palm f'idejhom.
Qed mara l-igisma tagħkom ikel ta' ljun
feroċi... u jien biss nibqa' f'dan il-wied
ta' dmugħ.

Anj.

O bdi s-sejta tal-Missier tagħna. Is-
sagrificiġu tiegħek huwa akbar u għalhekk
il-premju tiegħek mhu xejn inqas minn
tal-martri!

Seb.

Kliemek huwa qawwi biżżejjed liex
inbaxxi rasi quddiem ir-rieda t'Alla.

20
Anj.

Li jekk il-Mulej jgħazilni b'ix inkun
watha minn dawki li jxerxu demmhom
għalih, mis-sema jgur li qatt ma ninsik

Seb.

X'kwagg qeghda tagħmilli Anjese.
Issa mmur b'thila akbar għall-missjoni
li għaliha l-Mulej qed isejjaqli.

Anj.

Grazzi Sebastjan ta' din il-bxara li
għoġbok tagħtini. Qalbi qeghda tfur bil-
ferh. Ma narax il-waqt li ningħaqad
mal-Hallieg... Min jaf il-kobor tal-gmiel
kiegħek, Mulej.

Separju.

Imiem tat-II Att.

St. III Att.

Bil-lejl, fil-habs... żewġ iellel
watda kull naha, biha fin-nofs.

1 Kema. Anjeze wethidha.
Imbagħad Fabjola u Torkwatu.

Anj.

bil-qegħda fuq ġebela: Kemm jgħaddi bil-
mod iż-żmien meta wieħed ikun jisten-
na xi traja li tasal malajr!... Dan
l-aħħar lejl ta' traji rajtu eternita'!
fisbaħ il-jum tar-rolha li ma jintemm
qatt!

Torkwatu iwassal lil Fabjola fcin
Anjeze.

Fab.

għażiża kugina tiegħi. huwa hawn fid-
dlam u marbuta bil-ktajjen li kelli
nsibek... **tgħannaqha**: Anjeze!

Anj.

Fabjola! liema ferh qed iġġibli ż-żjara
kiegħek.

Fab. Xi oċtieq inferrtejk ... imma min jaf kemm
thatija garrakt.

Anj. Emminni, id-dmugħi tan-niket, qatt ma
trasilli għajnejja, kemmi li magħluqa
haww gew.

Fab. Il-kagun tal-jasar tiegħek mhux motiki
Dak ix-xellerat ta' Fulvio gideb fuqek ;;;
qal li inti nisranija.

Anj. Le, Fulvio ma qalx tliet is-sewwa.

Fab. Kif Anjeze? .. inti nisranija?..
Issa qed minduna għaliex inti kont
dejjem mera tat-tjubija.... U għaliex
dan tbejtni lill-kugina tiegħek?

Anj. Billi lill-insara kont dejjem katolik-
hom nies bla giet u bla tala...

Fab. Dan ma niċhdux! Imma li kieku
għedtli, forsi kont inbidde l-opinjoni
tiegħi.

Anj. Mhior taga hafifa li wiehed jagħmel dan meta f'qalbu jkollu taqħlim ieħor.

Fab. Hallina minn dan, jiena gejt hawn bit-tama li netilsek minn go dan il-kabg... Anjeze, kull ma għandek taqħmel huwa li meta tkun fil-qorti itlob lil Fulvio jagħti l-provi ta' dak li qed iġhid.

Anj. Għalfejn, meta jien diga sgarrejt li jiena nisranija?... Anzi għada quddiem l-imtallfin...

Fab. Kif?! mela l-process tiegħek se jsir hekk malajr?

Anj. Iva! u otaqt li kieku ma kontx wadidi!... jiena noffri l-hajja tiegħi...

Fab. Ili ntesse gewwa fija taqħida li ma nafx infisser...

Anj. Fakiola, iż-żmien qed joqrob li tkalli

d-dlam tal-paganizmu.

Fab. Nixtieq kieku ... imma issa minghajrek min jista' jmeccini għal dan il-pass?

Anj. L-Isqof Djonigi u Sira.

Fab. Kif Sira hiya wkoll nixxanija?

Anj. Għaliex tistgħajeb! ... anke t-kribun Sebastjan huwa segwaci ta' Kristu.

Fab. Mela sewwa kont qed natsel.

Torkwatu, l-għassies, jagħmel sinjal lil Fabiola li sarilha l-hin.

Anj. Aghmel kuraġġ ma tħuba kugina tiegħi, u tibgħax tħaddan il-fidi li stgħarru miljuni ta' qaddisin.

Fab. Dinja ġdida mfetthet quddiemni u fl-isbah hin li xtaqtek magħmibi inti sejra tħallini. **għitgħannqu**

Anj.

Le! il-mewt mhix sejra tifridni minnek.
L-ghassies iwarra bil Fabiola.

2 Xena. Pankrazju u Jorkwatu.

Anj.

Ilqa', o Mulej, il-hajja tiegħi,
ghall-konverzjoni ta' bosta exwiet.

U twarrab fil-fond titlob, waqt li
Pankrazju, li jkun qam, jersaq lejn
Jorkwato.

Pan.

Jorkwato, jekk jgħogħok, aqta li l-aħtar
xewqa tiegħi.

Jor.

Diga għarraftu bis-s-xewqa tiegħek, u
t-trikun Sebastjan ma jdumox ma jkun
hawn.

Pan.

Ma nafx kif nibda nirringrazzjak,
Jorkwatu hija.

Jor.

Kien hemm zmien li jien wkoll kont
nista' msejjatlek hija fi Kristu, izda

46
bl-ghawi ta' Fulvu u Korvinu jiena chadt
il-fidi.

Pan. Qatt m'huwa tard li tidhol mill-gdid
fil-methla tan-Nazzarenu.

Tor. Le, ghalija m'hemmx matfra... kont
jien, jew ahjar minhabba fija, li taw il-
mewt lil tfajla ghamja...

Pan. becilja ?!

Tor. Iva!... u r-rimoxs ghadu jaghfasli 'l
galbi. Id-demmi taghha qed jitlob vendetta.

Pan. Torkwatu, id-demmi tal-matri ma jitlobx
vendetta izda matfra u ndiema.

Tor. Min jizgurani li Alla jafgirli ?

Pan. Huwa stess! Il-fniema tiegħu hi bla tarf.

Tor. Ahux li kliemek isekk! ... riesaq xi tadd
'l hawn ... forsi t-tribun... le, dak Korvinu

.. x' gie jagħmel hawn?!

Pan. Iwiegħali 'l qalbi għall-akħar darba.

3 Xena. Korvinu u l-istess.

Kor. **jidhol u jmur fuq Pankrazju:**
Kuntent issa li tinsab marbut b'dawk il-ktajjen? .. Kun af li int tinsab hawn bil-hila tiegħi. Rajtx min rebat il-għieda!

Torkwatu jwarrab.

Pan. Meta qatt jien stedintek għall-għied?

Kor. Dejjem u kullimkien. U għalhekk tkift li ma nistrietx qabel ma narak taht id-dwiefer tal-bhejjem.

Pan. Il-mibgħeda tiegħek ma tistax iżżommha moħbija! Lgħidli, x'inhu d-deni li għamiltlek? Jien lilek qatt ma baġħadt.

Kor. Balt ma baġħadtli? .. mela għaliex iltaqtili salibi?

48
Pan.

jien ilhaqtlek salibek? u meta ghamiltu dan?

Kor.

Ma kiftakarx eh! mhux int kont dejjem li twaqqali l-progetti tiegħi?

Pan.

Sal-fjaski tiegħek jien qatt ma kont il-ktija.

Kor.

Kont u wrejtni bid-deher.

Pan.

Forsi mhux jien kont li salvajtek mill-gharqa?

Kor.

Dan ghamiltu biex ittawwali tajti u tkun kista' tathqarni aktar.

Pan.

Nathqrek meta ntebbok dqs dawl ghajnejja.

Kor.

Tebbni int!... Huwa se ssibu l-thlas ta' mtebbtek... il-mewt li ataqtlek sex tiksibha ma ddumx!

Pan. ll b'hekk ser taqta' xwqtek.

Kor. Xaqtagħha u ngħid, għaliex is-surmast tiegħek kassjano diga jaf kemm jaqtgħu s-snin ta' l-iljuni!

Pan. Hieni s-surmast li mar igawdi l-premjju ta' dejjem qabel id-dixxiplu.

Kor. Int taqtmel ta' bir-ruthek kalm, imma qalbek qegħda ticcarrat u tinfena.

Pan. Int tistmexx il-verita'. Mur u thallini fil-paċi.

Kor. Ma jkun qatt li nthalik, anzi nibqa' ninsultak sa l-aħħar nifs li tiegħi.

Pan. Ghekk int kin il-Prefett ta' Ruma gib ruthek aħjar, inkella t-tribun jagħlaqlek halqek darba għal dejjem.

Kor. Jiena mmur mhux għax nibza minn Sebastjan, imma biex inkarkar aktar

vittmi fl-Arena.

Pan. Korvinu jien natfirlek ta' kolloxx, imma
ftakar li s-Sema ma jafirlekk jekk
inti twebbes rasek.

Kor. Dawn l-awguri ma jbezzawnix... Mwe
ghall-mewt u meta gismek ikun intertaq
ejja ghidli. **B'datqa satanika jitlaq
jigri 'l barra.**

Pan. Alla tal-thniena,
int li tlabt ghal dawb li sallbuk
tichadx il-thniena tieghekk
lil dan l-imsjken.

*** Xena. Pankrazju u Sebastjan.**

**Torkwatu jwassal lit-tribun u
iwarrah.**

Seb. Is-sliem ghalik Pankrazju!

Athfiri tribun jekk qaghad maghhekk

minn fuq xoghol ichor.

Seb.

Le kien pjacir tiegħi nigi narak qabel ma tingel fl-Arena biex ixxerred demmek għall-fidi.

Pan.

Grazzja nixtieq minn għandek u mmut ferthan.

Seb.

U x'inku li nixtieq?

Pan.

Li għada waqt li t-tigri jersqu lejja biex icawrtu dan il-gisem, inkun nista' nara 'l omni għall-aħhar darba.

Seb.

Halli f'idejja, jien naf kif għandi nagħmel.

Pan.

U jekk jgħogħbok, meta t-tigri jiftħuli l-bieb tal-genna u l-fdalijiet tiegħi jithalltu mat-trab ta' l-art igħor dan id-djament (li jkun imdendel m'għonqu) u kif ikun imicappas bid-demm tiegħi aqtiha lil omni.

Seb.

Snwiegħedek li nagħmlu.
Imkierkek int li messitek din ix-xorti.

Pan.

Lilek ukoll ma ndumux ma narawek
kissigġilla b'demmek it-twemmin nistrani
b'thala veru suldat ta' Kristu.

Seb.

jgħannqu: Pankrazju,
mis-sema itlob għaliya
biex il-firda tagħna tkun qasira.

**Sebastjan jotrroj u Pankrazju
imur fiċ-ċella tiegħu.**

5 Xena. Fulvju waħdu.

Imbagħad Anjese.

Imbagħad Ġesù.

Ful.

Issa li wasalt hawn ġew
zgħir li jirnexxili nsibha...
u jekk ma cċedix għat-talba tiegħi,
inkun jien l-iljun feroċi
li b'dawn id-dirajn intemmilha
hajjitha... **jersaq lejn iċ-ċella ta'**
Pankrazju, imbagħad fejn tagħna...

Ful. Hemm hi!... Anjeze, Anjeze...

Anj. **keroq bil-mod**: Ighalfejn gajt hawn?
Ighaliex krid kimlieli bl-imrar
l-ahhar siegħat ta' hajti?

Ful. Jekk inti krid
is-siegħat jistgħu jinbidlulek
fi snin twal u jkun sabit għalik
iż-żmien għajjeni.

Anj. Liema għmiel int tista' toffrili
aktar minn dak li qed jistennieni?

Ful. Ma nistax nifhmek!
Xi għmiel fiha mewta vili go l-Arena?

Anj. Mhux int kaxkartni f'dan il-ħabz!

Ful. U jien m'erga' moħroġok.

Anj. Le, nizzik hajr.

Ful. Jkunx bela Anjeze!

int taf li jiena ntebbok,
u għalhekk issograjt tajti
u gejt hawn biex nitolbok idejk;
bhal żewġ allat li jgħisxu f'genna
inkunu ta' xulxin!

Anj.

Diga għedtlek jiena nisranija
u elf tajja kont nagħti għall-fidi tiegħi.

Ful.

M'inhiex nitolbok tiegħad it-twemmin tiegħek
... imma li tkun tiegħi.
L- "iva" tiegħek ifisser il-helsien
minn dawke il-kajjen.

Anj.

Dan mhux irbit għalija.
Intosoni fexxama.

Ful.

La twebbisx xasek!
Fulvju għandu kull setgħa
biex iħarsok u jindukrak...
għid biss li int trid tkun
l-għaruska tiegħi.

Anj.

Ma jkun qatt!

fien minn żmien ilu
tajt kelma li n'tobb....

Ful. Lit-kribun Ruman forsi?

Anj. Le, l-għarus tiegħi
huwa l-Imghallem divin,
Ġesù ta' Nazzaret.

Ful. Ha jigi mela n-Nazzarenu
jeħilsek mill-qilla tiegħi.

Tidher Ġesù.

Anj. Mulej Alla,
fil-qalb tiegħek
insib il-mistrieth u l-qawwa.
Biegħed minni l-egħdewwa tiegħi.

Dawl qawwi fuq Ġesù.

Ful. X'inhu li qiegħed nara?
Min hu dak ta' magħmha?
Holqien ta' l-art mhux żgur!...

5/2
Qiegħed jheddidni...
ah!... imsejken jien...
ma nafx fejn minsab iżjed;
dalma kbira waqgħet fuqi,
riġlejja qegħdin jirtogħdu,
is-saħħa marritli...
in-nifs qed jonqosni!....

Anġ.

Nizzik taje,
għarus maħkub tiegħi,
għaliex minn idejri ixxellerati
salvajt il-qaddejja tiegħek.

Kwadru: Għesù wara Anjeze.
Fulvio mixtut fl-art.

Separju.

Imiem kat-Tielet Att.

Gr. IV Att.

Sala fil-palazz ta' Fabiola.

1 Xena. Fabiola wetidha.

Fab.

Mela huwa veru li Anjese
m'ghadhiex teziesti?...
u li kieku mal-mewt jispiccia kolloxx
kif setgħet tmut daqshekk fertana?...
tghid minnu li tghidli Sira,
li wara l-mewt hemm trajja oħra,
trajja li ma tintemm qatt?!...
inhossni mitlufa f'dawn il-tsibijiet...
tibqa' tħobbiena.

2 Xena. Sira u Fabiola.

Sira

Sinjura, kif tħossok?...
strakt xi daqxejn?

Fab.

Kif tridni nistrieti jekk ma narawx
tlielief għawġ fuq għawġ?!...

Anjeze u Pankrazju m'ghadhomx magħna,
Sebastjan ikkundannat għall-mewt...

Sira

Aħfieli jekk ma naqbilx miegħek;
b'hekk m'intix tittlef lil tkibek
imma qegħda tkabbachom.

Tab.

Idejat sbieħ li jien ma nistax nifhem.

Sira

Forsi z-żmien mhux il-bogħod
li int kibda tifhem
dak li qegħda ngħidlek.

Tab.

Mhux li kien Sira!
Sli ngħożż go qalbi kliemk
u dak ta' Anjeze
izda ntossni mfixkla...
intoss bħal taqbida gewwa fija,
ma nafx 'il fejn għandi mmur,
ma nafx x' naqbad naqħmel.

Sira

Sinjura, la taqtax qalbek.
Dan huwa sinjal ċar
li l-kotba li fuqhom studjajt

ma fihomx il-veru gherf.

Fab.

jaqaw ghandek xi ktieb aqua
minn dawke tax-xjenza griega jew latina?

Sira

Iva ghandi ...

hu manuskritt li ser ikun għażiż għalik,
għax minbarra t-tagħlim li fih,
huwa miktub mill-kugina tiegħek; Anjeze;
ha, hu f'idejke u aqua.

Twewlilha skroll.

**Fabiola tħaddam l-isroll b'rispett,
tifttu u taqra:**

Fab.

"Hobbu lil xulxin
bħalma tkabbejtkom jien.

Minn dan jagħrfu
li intom segwaci tiegħi."

"Jekk l-għadu tiegħek bil-guħ,
itimgħu;

jekk bil-għatx, isqieh."

"Bierku 'l dawke li jathqrukom,
u la titolbux sahha fuqhom"....

10
Issa qeghda nifhem
mnejn tiksbu tant qawwa
intom l-insara!

Sira

St-tagħlim ta' Ġesù
hu kollu mthabba.

Fab.

Imma jien ma nafx intobbl lill-fqir,
ma nafx intobbl lil min jatkarni...

Sira

Kompli aqra u studja dak il-ktejjel,
fih int issib kliem il-ħajja.

Fab.

Grazzi Sira,
u dan nibqa' ngħozzu tul ħajti kollha
bħala tifkera tal-matkbura kugina Anjeze
u kiegħek.

Sira

Sinjura jekk ma nizzbaljax
resqin 'l hawn Dionigi u Sebastjan.

Fabiola tqiegħed l-iskrull fejn kaxxa
zghira li jkun fiha xi ftit xagħar
mimm ta' Anjeze.

3 Xena. Dionigi, Sebastjan
u l-istess.

Dionigi jidhol l-ewwel, warajh
Sebastjan bi driegħtu m'fawcat,
mistur b'mantell kbir.

Dion.

għaddi, tribun, għaddi;
hija xewqa tas-Sinjura Fakiola
li int tibqa' moħbi f'dan il-palazz.

Fab.

Sliem għalik tribun.

Seb.

Inroddlok hajr li għoġbok tilqani hawn...
imma int jidhrilkom,
li jiena suldat natrab mill-mewt
u ninteba?

Dion.

Int stess rajt b'għajnejk
li għada ma waslitx is-siegha.

Sira

Haja tassew kbira
li xettu fuqek ocita ta' vlegġej
u għadek mimli hajja.

Fab.

Kun af li jiena scathamt lill-manigoldi
bil-palt li ma joqtlukex.

Seb.

Sinjura, tajtni rigal
li jiena ma kontx nixtiegu.

Dion.

lythalkemm Fabiola ma thaddanx
it-twemmin taghna
hija salvatlek tajtek
biex tkun tista' tghin 'il tutna
li jinsabu f'Ruma.

Seb.

Il-nista' naghmel jiena?
Wara l-ordnijiet ta' mibgheda
li thareg besare,
kull tidma tiegthi hi mitlufa.

Dion.

lythal besare inti mejjet.

Fab.

U besare kif sar jaf li int nisrani?

Seb.

Meta rressqu lil Pankrazju ghall-mewt
jiena kont fejn l-Imperatur.
L-arena kienet fgata bin-nies

u għajta waħda kienet kinstema' tidwi
ma' kullimkien:

"Lgħall-mewt l-insara!"

L-iljuni daworu lil Pankrazju...
huwa kellu kbissima tas-sema fuq fommha

L-iljun il-kbir
donna mbeżża' mill-medaljun li
Pankrazju kellu fuq sidra,
rega' luxa b'qabza
u gidem lil dak li kien isqu
lil-frosta!...

Sira

U mbagħiad se' inhu li ġera?

Seb.

"Nekthulu dak il-medaljun"
għajjat l-Imperatur...
lil-kuragg kollu ersaq lejn Pankrazju
u waqt li nekthajtlu l-medaljun
minn taht l-ilsien għadtlu:
"Il-Mulej miegħek."

Tab.

Int tassew suldat valoruz!

Seb.

Malli warraħt...

resqet pantera feroçi,
 għoliet fuq siegħa ta' wara,
 inxtethtet fuq Pankrazju,
 ttaffit u minn spallejha
 u għonqu beda jgarmec taht snienha ...
 Pankrazju tani l-ahħar kbissima,
 sellimli, ... waqa' fl-art ...
 u ruħu ttajjret lejn is-Sema!

Dion.

O mewt imbiekka.

Seb.

Fulvio kellu għajnejh imsammra fuqi,
 rani nwiegeb għat-tislima
 tal-martri Pankrazju ...

Sira

U għak lill-Imperatur?

Seb.

Iva! U jien ma cħadtex is-sewwa.

Tab.

Qalt ma kont nobsoz
 li Fulvio jasal sa hawn!

Dion.

Imsejken Fulvio!...

25
Fab. Hallikom minn dan...
issa int kinsab hawn
fejn hadd ma jaf bik.

Feb. Imma għidli Fabiola
jekke jiena nafxab u nistakba
mhux int l-ewwel waħda
li titkaza bid-djufija tiegħi?

Feb. Jien ma nafx,
imma ma jidhirliex
li għandek tmur tistieden il-mewt b'idejgħ!

Feb. Intoss, li bla biżgħa ta' xejn,
għandi nwissi lit-tirann ta' Ruma
b'lehen għoli u qawwi!

Sira Ikun forsi b'tal lehen ta' wieted
li jgħajjat fid-deżert!

Bion. U x'tissogra tghidlu lill-Imperatur
jekke f'idejgħ
għandu kull setgħa?!

Seb.

Sorrid ngħidlu li l-kastig t'Alla
mhux fil-boġħod.

Il-jiem ta' tajt u huma magħduda.
B'mewt l-aktar moqżieja għandu jmut
il-mizerabbli!

Dion.

U kif sejjer twi l-qawwa tal-kelma
tiegħek?

Seb.

Inspirat: Qed nilmati id-destin ta'
Ruma pagana... monumenti, palazzi,
villel... kolloxx jiggarraf...
il-watx tal-herba jsaltan...
il-kobor ta' Ruma wasal b'ie x jintemm...
u mit-toroq imsoqqija bid-demm tal-
martri timbet saltna oħra ta' qaddisin.
L-ajkla Rumana ciedi l-post
għas-Salib ta' Kristu...
il-fidi li għal hawnhekk
l-apostlu Pietru toħroġ fil-beraħ,
ma jkunx hawn aktar awabel u qerda,
imma paci u sliem;
u flok Imperatur kburi,
sultan umli u tiegħi jmxxi l-Knisja

ta' Kristu fuq l-art.

Fab.

B'liema tama u ferth
qed tfaowarli qalbi...
mur għażiz tribun
fejn id-dmirk qed isejjathlek.

Sira

U jekk taqa' vittma ta' dmirk
ikun trijonn iehor għall-Knisja ta' Kristu.

Dion.

Sebastjan,
int tisthogglok kull barka tas-sema.
Mur, o suldat qalbieni ta' Kristu,
mur bil-barka tiegħi fugek,
u l-Mulej Alla jkun miegħek.

Seb.

Il-barka tiegħek twennisni.
Intoss li s-siegha tiegħi waslet.
Sathha missier twajjek.
Insallimlek u mroddlok hajt Fabiola.
U int Sira, u il-Mulej ikun miegħek Sira.

Dion.

Giena nigi miegħek.
Dionigi u Sebastjan jothergu.

69
Fab.

Sira, issa mur int ukoll
kompli o-xoghol tieghek...
jien irrid noqgħod nistudja
dak il-ktieb li tajtni.

Sira.

Kif tghid int, sinjura. **Totxog.**

4 Xena. Fabiola wetidha.
Imbagħad Korvinu.

Fabiola kietu l-"iscroll" f'idejha
u taqra bil-mod...

Fab.

"għen huwa t-kriq u l-trajja
min jemmen fija ma jmut qatt."
"fekkk trid tkun perfett,
mur, biegh kull m'għandek,
u aqgħihom lill-fogħra
u jkollok tezor fis-sema..." **Tieqaf tatxoch.**

Kor.

jidhol liebes lussuz... Għentili sinjura,
ahfirli jekk gejt infixkel il-tsibijiet
tieghek, jiena gejt hawn
fl-isem l-Imperatur.

Tab.

Il-qaddejja ta' besare
huma milqugħin fil-palazz tiegħi...
x'għandi nsewvik?

Kor.

Hija offerta li int ksibt
bil-thila tal-virtu' tiegħek.

Tab.

Ikellem iac, ma mistax nifhemek.

Kor.

Sinjura, inti taf
li hija ligi ta' Ruma
li l-gid kollu ta' l-insara
wara mewthom,
jaqa' f'idejn dawke li jagħmlu l-ispija.

Tab.

Fi kliem iethor Fulvio se jkollu
l-gid tal-kugina tiegħi Anjeze.

Kor.

Skond il-ligi jmiss lilu,
imma l-Imperatur intebat
li dik ta' Fulvio kienet kollha għira
u għalhekk iddeceda
li l-gid ta' Anjeze jgħaddi f'idejk.

71
Fab.

Nibqa' nafulu lis-suoran taghna.

Kor.

Bla ebda telf ta' żmien jaghti par-
emima lil Fabiola jekk jgħogbok
iffirma dan id-digriet.

Fab.

Nitolbok tgħid lil besare
li minhabba l-luttu
ma nistax immur inroddlu taje
personalment...

Kor.

Inthosoni thieni
li nwassal il-messagg tiegħek....
Haġ'otra, nobbli sinjura,
jagħmilha ta' wiċċed miethi
il-kelma qegħda tongosni...
ma nafx kif nibda nfisser
dak li qed inthoso jewwa qalbi.

Fab.

X'inhu li tixtieq tgħidli?

Kor.

Sinjura,
la tiegħadlix it-talba tiegħi...
jiema ntebbok... nitolbok tkun marti...

jinzal għarkubtejh: it-twegiba tiegħek
kfissor għaliġa tnejja ta' l-akbar hena
jew mewt iddisprata.

Fab.

Qum minn hemm Korvinu,
ambascatur ta' besare ma ji' x raqlux
jinzal għarkubtejh quddiemni.

Kor.

Bthalissa mhux l-ambascatur ta' besare
jinsab quddiemek,
izda l-ixxir ta' l-imthabba.

Fab.

Qum għedtlek u mur...
id-dulur li laqatni ma jippermittilise
inwieghek.

Kor.

Taġhtini xi tama?

Fab.

Ma nafse!

Kor.

Anqas nofs kelma?

Fab.

Korvinu, hallini wakkdi mad-duluri
ta' qalbi...

Kor.

giena sejjer bit-tama
li ma ddumx ma ttini twegiba tajba.

Swarrab bil-mod fil-waqt li jghid:

Bla dubju ta' xejn

Fabiola ghad tkun kiegħi,

u kiegħi jkun il-gid kollu tagħha. **gotroq.**

Feb.

Ibiegħed minn hawn impostur!

Nafek biżżejjed, ja lupu,

int tħobb il-flusi u mhux lili.

L-imħabba li int krid twini

hija l-istess bħal dik ta' Fulvio għal

Anjeze, dak il-vili

wara li xerred id-demm innocenti tagħha

xied ikun padrun ta' gidha!

**5 Xena. Fabiola u Fulvio.
Imbagħad Sira.**

Ful.

jidħol fuq Fabiola imqarraz:

B'dan il-mod int tagħti għet
lill-isem kiegħi, sinjura?

Feb.

Mim tak is-setgħa li tidħol f'dari?

Ful.

Il-trin u l-post
ma setghux ikunu ahjar
biex mitkellmu flimkien.

Tab.

Stlaq minnufih
minn quddiem ghajnejja.

Ful.

Ismaġhni għall-ahhar darba
u tara kif ma nidhirx iżjed quddiemek.

Tab.

lyhedtlek mur 'il barra.

Ful.

Immur iwa,
imma l-ewwel ikollok tismaġhni.
Kun af,
li jekk jiena tati tal-mewt ta' Anjeze,
inti kompliçi... u tatja daqs.

Tab.

Xellerat!...
ma tisthix tigi twegġali qalbi.

Ful.

Daqskemm jien kont ghatxan għal
demmha, daqshekk iethor
int kont ghatxana għal ġidha....

Tab. Qis kliemek, ja mizerakbli.

Ful. Kliemi huwa meqjus u veku.
Hares hemm, forsi dik il-parçimina
ma taghtix prova ta' dak li qed ngħidlek?

Tab. Iskot infami.
El'inhix fid-dmex li nagħtik kont
ta' għemili.
Stlaq il barra minn darsi.

Ful. Noħroġ iwa,
wara li fuq dik l-istess parçimina
tikteb minn idejk,
li jien Fulvio,
naqsam miegħek il-gid ta' Anjeze.

Tab. Dan ma jkun qatt!

Ful. Madanakollu ma jibqalek hlief tagħzel:
jew tiktibli nofs il-gid,
jew **jokroġ l-istallet** b'dan...

Tab. Temmli tajti iwa..

izda nikkuntentak qatt!

Ful.

Aghtini dak li jmissni;
għall-flus għamilt delitt
u lest li nagħmel iethor
u ma nibqax f'nofs ta' triq
nittallab il-tniena
jew immut bil-għu.

Fab.

għek int bil-għatx kad-deheb u l-fidda
incedilek il-gid tiegħi kollu
imma kittamax l-icken tagħ
minn ta' Anjeze.

Ful.

Tiegħek zommu għalik
m'għandix x'nambih...
għiena rrid il-tlas ta' dmiri.

Sira titfaiea bla ma jarawha Fulvio
u Fabiola.

Fab.

Dmir ta' spija!

Ful.

għall-aħħar darba: cedi jew ibja'.

Fab. Nibja' ? minn min ?

Ful. Mill-mewt !

fil-kin li Fulvio jattakka lil Fabiola
Sira taqbiż f'nofshom u joqtol lilha.

Sira Brazju x'ghamilt ?

Ful. Jgħallu l-istallet: Brazju ? ...
Min semma' l-isem tiegħi ?

jersaq lejn Sira...

x'jiena nara ? ... Miriam ! ...

Ah justizzja tas-sema
int ukoll ilhaqtni ? ! ... **għaxab.**

Fab. Imma x'gara ?

Ah matkuba Sira tiegħi, int feruta.

Sira U inti salva, sinjura tiegħi.

Fab. Dionigi ! ... Ejjja agħtiha l-ghajnuna...

Sira Ikkalma, Fabiola, ikkalma.

6 Aena. Dionigi u l-istess.

Dion.

jidhtol magħajjel:

Se' inhuwa dan l-ghajjat?

Bh, x'qiegħed nara!

Fab.

Dionigi, Sira l-ghajiga ta' qalbi
qegħda tmunt biex salvat lili.

Dion.

Min feriha?

Fab.

Fulvio ried joqtol lili,
u hi qabżet f'nofsna.

Dion.

Fulvio?... tuha stess?

Fab.

Fulvio huk?!...

Sira

Sva.. ifehmek l-isqof
missier twajjed berikni...

Fab.

Ma nistghu nagħmlu sejn
biex insalvawha traggitha?!...

Dion. Kolloxe għalxejn ... il-fenita hija gravi.
Sira lesta biex tmur is-sema.

Sira tagħmel sforz kbir u tqum bil-qegħda
Anjeze! ... anghu tas-sema ...
jiema qed narak!

Ilawn tidher Anjeze qalb dija kbira
u taqam il-palk bi tkissima helwa
fuq xuftejha.

Sira Kemm inti sabitha!
Hudni miegħek il-gemna. Taqa' mijta.

Dion. O kemm hija helwa
l-mewt tal-qaddisin.

7 Xena. Torquatu u l-istess

Tor. X'inhu li gara?...
dehri li rajt lil xi tadd jahrab...
u smajt...

Dion. Ijst fil-waqt. Ighini ndaħtlu lil

Sira, imbagħad infhemek kolloxx.

**Torqwat u Dionigi jwarbu 'l
katawru ta' Sira**

Feb.

Issa zgur ma fadalli 'l hadd
ma' min niftati qalbi...

Anjeze, Sebastjan, Sira ...
ilkoll spicciaw!

min sejjer ifarragni b'dan in-niket,
min se jwini t-triq li kwassal
għall-verita' ? ...

l-uniku farag li għandi huwa
li mmur fuq il-qabar tal-kugina
u hemm inxerred il-ftit dmugħ
li fadalli ... **toxxog kibbi.**

Wara pawsa qasira:

8 Xena. Torqwat u Korwinu.

Tor.

fid tli jkomplu diskussata:

Athjar tagħmel kif qed ngħidlek:
Mur mnejn ġejt. Fabiola m'għandix
mothok!

Kor. X'fha mbilli nerga' nipprova?

Jor. Issa mhux il-waqt!

Kor. Jien la nwathal traja f'rasi xrid naghmilha. Tiftakar, kont klift li negred lil Pankrazju? u l-vendetta saret.

Jor. Imissek tirtghod meta ssemmi dak l-isem.

Kor. Xirtghod?...
lanqas jekk insib ma' wiċċi
dik il-pantera li skond dak in-niskani
għandha ltemmli trajti.

Jor. Biddel trajtek Korvinu,
u ssib il-paċi.

Kor. Jiena nogħbod anke lil min ikellimni
fuq il-paċi... jiena vendetta xrid.

Jor. Indem u itlob matfra.

Kor.

Le! ghalija m'hemmx kniena u mahfra.
jicqaf f'salt jiosemma'
 xi inhuwa dan l-ghajjat?

jinstema' ghajjat ta' tigri etc.

Jor.

jittawwal:

Huma tigri fil-gagej tal-hadid
 biex jekduhom fl-arena.

Kor.

Tigri għedtli?

fosthom nathseb li tinsab xi pantura!
 jirja wahda biex immur naraha.

Jor.

Xi krid kmur tagħmel?

Kor.

Irid immur noqgħod insawwatha,
 nathqarha.. nimkischa

u ngħaddi big-żmien il-kliem ta' Pankrazju
 arani sejjer.. **jitleq b'girja.**

Jor.

Dan tiegħek huwa ġenn!

Athjar immur niltqu forsi nsalvah!

gotxog.

83
9 Xena. Fabiola u Dionigi.

Dion.

jidhol quddiem, Fabiola warajh
l-ixxotta d-dmugh... Fabiola,
nitolbok, wara dawh is-sieghat twal
li għaddajt magħamb il-qabar ta' Anjeze
u Sira, issa għandek bżonn
tistrieħ ftit.

Fab.

għaliya donnha kienet minuta....
jekkk jgħogbok kompli għidli
l-grazja ta' Sira.

Dion.

Kont ldejt ngħidlek li l-veru isem
ta' Sira kien Miriam
u huwa Grazju biddlu Fulvio.

Fab.

għaliex biddlu isimhom?

Dion.

Hi ja storja twila.
Ngħidlek fi ftit kliem.
Missierhom kien pagan
u omnhom nisranija.
Miriam u Grazju kienu nsara.

Mal-mewt tal-ġenituri
 Mixiam wirtet il-ġid kollu.
 Grazju rnexxilu jissirgilha kolloso
 u biegh 'l oħtu bl-isem ta' Sira.
 Hu iatħad it-twemmin nixrani
 u biddel ismu.

10 Xena. Tokwatu u l-istess

Tor. jidhol inkwetat u mifxul...
 Skuzawni li dħalt fuqkom...
 li ġara mhux ttiġa tiegħi!

Dion. Jaqaw Tokwato?

Fab. X'ġara?

Tor. Dak l-infelici ta' Korvino tilef xasni!
 flit ilu, waqt li kienu iġorru
 xi tigris u annimali oħra
 f'gagġeg kbar tal-tħdid,
 fettillu jersaq magħmib pantera,
 qagħad jiettu pjaċir jimbixha u
 jirrabjha... tant issogra li hija

tharġet idejha minn bejn il-kadid,
kafitni minn qorżumtu u jwimatu.

Dion. Dan hu l-thaq tas-sema.

Jeb. Jorkwatu, issa mur u jekk jgħogħbok
agħmel fjuwi godda
fuq l-oqbra ta' Anjeze u Sira.

Jor. Kont għoddni msejt, sinjura,
wieħed pellegrin talbek
biex iżur dawke l-oqbra.

Jab. Ma qallekx min huwa?

Jor. Le, sinjura.

Jab. Tajjeb mela, mur miegħu int,
u khalikx hemm wahdu.

Jor. Ikun oħduta.

Jorkwatu jorkrog.

11 Xena. Fabiola u Dionigi.

Tab.

Kont qed tghidli
li sira wirtet il-gid kollu,
mela hija ma kienetx fqira minndjjem?

Dion.

Le. Kienu mill-atjar familji..
u għalkemm il-wirt mess lilha,
lil huha gatt ma hallietu
nieqes minn xejn.

Tab.

U għaliex huha hadha kontraha?

Dion.

Għax bħalu riedha tiċċad
it-twemmin ta' Kristu!

Tab.

Qatt ma kont nobsor
li f'dik il-qalb umli ta' rsira
kien hemm dak il-kobor ta' eroizmu.

Dion.

Miriam marret tgawdi l-premjju
li jisthoqqilha.

Tab.

Missier twajjeb, nitolbok tismagħni.

Dion. għidli, Fabiola, għidli.

Fab. Bhal Sira,
jiena rrid niċċatthad
mill-gid kollu tiegħi.

Dion. U x'bethsiebek tagħmel bih?

Fab. Dan il-palazz
u dak ta' Anjeze
b'kull ma fihom
huma tal-foqra ta' Ruma.
Intalli hom f'idejk.

Dion. Imbagħad int kif ser tghix?

12 Xena. Jorkwatu u l-istess

Jor. Skuzawni, jekk intellifkom.
Sinjura, dak il-pellegrin
jitlobok grazzja.

Fab. X'imhu li qed jitolb?

Jor. gixtieq ikellmek.

Fab. Ikellimni?... għidlu jgħaddi.

Jor. Huwa jinsab hawn...
Ejja is-sinjura qegħda tistennik.

13 Xena. Fulvio u l-istess.

Ful. jidhol b'ilbies miżżier, musfar...
Jorkwato jwarreb. Sinjura,
atfer l-imprudenza tiegħi
talli pprezentajt ruħi quddiemek...

Fab. Skuzani,
imma jien ma nistax gost nitkellim
ma' nies li ma nafx minn huma.

Bion. Ippermettuli nwarreb
u nthalikom fil-liberta'.

Ful. Le, missier twajjeb,
għax anke miegħek għandi dejn kbir.

Fab.

Tista' tghidilna
għaliex jejt iżżew l-oqbra
ta' Anjeze u Sika?

Jul.

Dik ohti Miriam..
li tagħha kont il-qattiel!

Bion.

Brazju?!.

Jul.

Soa, Brazju gie hawn
biex jitlob mahfra lilek...
u lis-sinjura Fakiola
inroddilha hajr
ta' kull ma għamlet m'ohti.

Fab.

Gien ocejn m'għamilt għal ohtok,
anżi kienet hi li salvatli tajti.

Bion.

Id-Mulej jisma' t-talba tiegħek
jekki int tassaw niedem.

Jul.

Id-dmugħ ta' l-indicma
għadu jgħelben fuq taddicja
u rrid noffri l-bqija ta' tajti

lis-sinjura Fabiola
li jiena tant weggajt.

Fab. Is-sinjura Fabiola,
m'ghadiex sinjura.

Ful. Aghmel bija li trid...
jienna xxix tiegheh.

Fab. Fulvio, qum minn hemm!...
St-kalb ta' ohtok instema'.
Sira, int irbahh.
jienna xxid inthaddan it-twemmin ta' Kristu!

Dion. O sema mroddlok trax.

Fab. Fulvio, hija, jienna nathfirlek.

Ful. Galadarba inti kthfirli,
nitolbok taqtali xwqti...
issa jienna sejjer intemm
l-ahhar jiem ta' hajti fid-dezert
u mixtieq li niethu miegħi
kifkura ta' ohti Miriam
u ta' dik il-qaddisa Anjeze.

Fab.

Nista' nikkuntentak....

Ejja hares ftit..

tiftat il-kaxxetta li jkun fiha
ix-relikwi tax-xagħar ta' Anjeze
u Sira...

Dawn huma relikwi għezież.

tagħti h zewġ nokkli watda ta'
Anjeze u l-oħra ta' Sira.

Ful.

jgħożż ix-relikwi, ibushom u bid-
demm f'għajnejh iġħid:

Ah! jiena l-mizerabbli

li xarrabt dan ix-xagħar bid-demm!

Dan id-demm iħammarli wiċċi,

izda fl-istess tin jagħtini tama kbira

u ma jidher lix il-maħfra ta' dnuqiet..

Grazzi, Fabiola,

dan it-teżor inżommu dejjem fuqi,

u issa nista' mmur

bil-paċi f'qalbi.

Fab.

Stemma ftit,

jiem maħseb li teħtieġ xi haġa...

Ful. Sl-karita tat-tajbin ma tongosx!

Fab. Le, jien stess irrid ngħinek.

Ful. Ahfirli, ma nistax naċċetta.
Għamilt wegħda li ngħix bil-karita,
u biex nuri li nibqa' nafulek
nitolbok taġġtini bicċa tobz.

Fab. Jiena nagħtik bicċa tobz?

Dion. Iva Fabiola, il-karita tiegħek
tkun għaliq l-awguri l-iktar milqugħa.

Dionigi jsejjaħ lil Torkwatu:

Dion. Torkwatu gib miegħek bicċa tobz.

Dion. Illum jiferru l-angli tas-sema,
għaliex id-demm tal-martri
saqqa xitla għdida fil-Knisja ta' Kristu.

Ful. Iva, il-bidla tal-qalb tiegħi
lilhom nafha.
Jiena nemmen f'Alla wiċċed,

f'Alla ta' Anjeze,
ta' Sira, ta' Sebastjan - martri qalbiena.

14 Xena. Torkwatu u l-istess.

Torkwatu jidhol b'kobza f'idu.

Tor. Hekk li-kobz li tlaktu. faghtuha
lil Dionigi, u jwarrab fil-gemb.

Dion. Fabiola,
hu int f'idejk din il-kobza,
u aqgħuha lil Fulvio.

Fab. Missieq beku, izda ma nistax.
fekki Fulvio għamel weghda,
jiena għamilt oħra -
gidi huwa tal-fogra,
u l-Isqof jamministra dal-gid!

Dion. Bajt ma rajt qgħub nobbli bħal dawn!
Ejjaw mela mroddu hawn lil Alla
u nitolbu bi klicm Kristu nnifsu:
Missierna li inti fis-smewwiet.

Ful. Hobzna ta' kuljum, aghina lhum.

Dionigi jnewwilla l-hobza.

Fab.
u
Ful. Ahfrilna drukieta,
kif ahna nahfru 'l dawki joffenduna.
Starisna minn kull tigris.

Dion.
u Jor. Gitqaddes ismek.
Tigi salt natek.

Dionigi ibierrek lil Fabiola u lil
Fulvio.

Fab. Jiena nemmen!

Kwadru. Jidher Jesu
b'Sebastjan fuq matha,
u b'Anjeze u Sira fuq oħra.

Muzika adattata.

Imiem tad-Dramm.

Fabjola

1 - 4 Att

Sala fil-palazz ta' Fabjola.

1 Xena Fabjola wetidha.

Fabjola

Mela huwa veru li Anjeze
m'ghadhiex tegisti?... u li kieku
mal-mewt jispicča kollox kif setgħet
tmūt daqshekk ferhana... tghid
minnu li tghidli Sira... li wara
din il-hajja hemm hajja oħra...
hajja li ma tintemm qatt?!...
Intasoni mitlufa f'dawn il-hsi-
bijiet. *Tibqa' hosbiema.*

2 Xena Sira u Fabjola.

Sira

Sinjura kif tħossok?... strajt xi
daqxejn?

Fab.

Kif tridni nistrieti jekk ma naxax

tklief għawg fuq għawg? ... Anjeze
u Pankrazju m'għadhomx magħna...
Sebastjan ikkundannat għall-mewt...

Sira

Athfirli jekk ma naqbilx miegħek,
b'hekk m'intix tittlef lil tkiebek,
imma qegħda tkabbarkom.

Fab.

Idejat sbieħ li jien ma nistax
nifhem.

Sira

Forsi j-zmien mhux il-bogħod
li int tibda tifhem dak li qegħda
ngħidlek.

Fab.

Mhux li kien Sira! Ili ngħożż
go qalbi kliemek u dak ta' Anjeze,
izda ntossni mfixkla... ntoss bħal
taqbida għawwa fija... ma nafx il
fejn għandi mmur... ma nafx
x'naqbad nagħmel.

Sira.

Sinjura la taqtax qalbek. Dan
huwa sinjal car li l-kotba li fuq-
hom studjajt ma fihomx il-veru
gherf.

Fab.

Jagaw ghandek xi ktieb aqua,
minn dawke tax-xjenga griega jew
latina?

Sira

Iva ghandi ... hu ^{manuskritt} ktieb zghir li
ser ikun ghazig ghalik għax imbarra
t-taqlim li fih .. kitbitu l-kugina
kieghek Anjeze .. ha, hu f'idejke
u aqua. **Tnewlilha l-~~ktejjeb~~** ^{skroll}

Fabjola ^{l-isroll} **thaddan il-ktieb b'rispett,**
kifthu u taqra:

Fab.

"Hobba lil xulxin. bħalma ttabbejtkom
jien. Minn dan jagħrfu li intom
segwaci tiegħi. " jekk l-għadu
kieghek bil-għu, itemgħu, jekk bil-

ghatx, isqih Bierku 'l dawke li
jippersegwitawkom u la tistituhomx..
Issa qed nifhem mnejn tikselu tant
qawwa intom l-insara.

Sira

St-tagħlim ta' Ġesù hu kollu
mtehabba!

Fab

Imma jien ma nafx intobbi lill-
fqir ... lil min jahqarni ...

Sira

Kompli studja dak il-ktieb, inti
fih issib il-hajja ..

Fab.

Grazzi Sira ngħozzu dan il-ktieb
bħala tifkira tiegħek u ta' Anjeze.

Sira

Sinjura, jekk ma nizzbaljax resqin
'l hawn Dionigi u t-tribun Sebastjan.

Fabjola tqiegħed il-ktieb fejn kax-
xetta li jkun fiha xi ftit xagħar ta'
Anjeze.

3 Xena Dionigi, Sebastjan
u l-istess.

Dionigi jidhol l-ewwel, warajh
Sebastjan b'rasu mfazzata u b'xi
feriti fuq dirajh ... mistur b'mantell
kbir.

Dion. Ighaddi, tribun, hija x-xewqa tas-
sinjura Fabjola li int tibqa' motkbi
f'dan il-palazz.

Fab. Sliem ghalik tribun.

Seb. Inroddlok hajr li għogbok tilqani
hawn ... imma intom jidhrilkom,
li jiena sultat natrak mill-mewt
u nintebea?

Dion. Int stess rajt b'ghajnejk li ghada
ma waslitx is-siegha.

Sira

Haga tassew kbira li xettnu fuqek
xita ta' ulegeg u ghaddek mimli
hajja.

Feb.

Kun af li jiena xatthamt lill-
manigoldi bil-patt li ma joqtlukx.

Seb.

Sinjura tajtni rigal li jien ma
kontx mixtiequ.

Dion.

Yhalkemm Fabjola ma thaddanx
it-twemmin taghna hija salvatlek
hajtek biex tkun tista' tghin 'il
tutna nsara li jinsabu f'Ruma.

Seb.

X' nista' nagħmel jiena? Wara
l-ordnijiet ta' milbgheda li thareg
besare, kull tidma tiegħi hi mitlufa.

Dion.

Yhal besare inti mejjet.

Feb.

U besare kif sar jaf li inti nixrani?

Seb.

Oleta xessuq lil Pankrazju għall-mewt, jiena kont fejn l-Imperatur. L-arena kienet fgata bin-nies u għajta waħda kienet tinsema' tidwi ma' kullimkien: "Għall-mewt l-insara".... L-iljuni dawwru lil Pankrazju... kellu kbissima tas-sema fuq fommha... l-iljun il-kbir donnu mbezza' mill-medaljun li Pankrazju kellu fuq sidru, rega' lura b'qabza, u gidem lil dak li kien isuq bil-frosta...

Sira

U mbagħad x'inku li gara?

Seb.

"Nethhulu dak il-medaljun" għajjat l-Imperatur... bil-kuraġġ kollu ersaq lejn Pankrazju u waqt li nethhajtlu l-medaljun għedtlu minn taht isien: "Il-Mulej miegħek!"

Fab.

Int tassew suldat valoruz!

Seb.

Malli warxabt ... resqet pantera
feroci, gholiet fuq sieqha ta' wara,
inxtehtet fuq Pankrazju, katfitu
minn spallijh u għonqu beda
iqarmez taht snienha ... Pankrazju
kani l-ahhar kbissima, sellimli,
waga' fl-art ... u ruhu ttajret lejn
is-Sema!

Dion.

O mewt imbiekka.

Seb.

Fulvio kellu għajnejh imsam-
mra fuqi rani nwiegeb għat-tis-
lima tal-martri Pankrazju ...

Sira

U gżak lill-Imperatur?

Seb.

Iva! U jiena ma chadt is-sewwa.

Tab.

Qatt ma kont nobor li Fulvio
jasal sa hawn!

Dion. Imsejken Fulvio!...

Fab. Hallikom minn dan .. issa int
kinsab hawn fejn tadd ma jaf bik.

Seb. Imma għidli Fabjola jekk jiema
nahrab u nistakba mhux int l-ewwel
wahda li titkaja bid-djufija tiegħi?

Fab. Jiema ma nafx imma ma jidherlix
li għandek tmur tistieden il-mewt b'idejk!

Seb. Intoss li bla biżże ta' xejn għandi
nwissi lit-tirann ta' Ruma b'lehen
għoli u qawwi!

Sira Skun forsi bħal lehen ta' wieted
li jgħajjat fid-deżert!

Dion. U x'tissogħra tghidlu lill-Imperatur
jekk f'idejha għandu kull setgħa?

Seb.

Graxid ngħidlu li l-kastig ta' Alla
mhux fil-bogħod. Il-jiem ta' tajt
huma mgħaduda... B'mewt l-aktar
moqżieja għandu jmut il-miżerabbli!

Dion.

U kif sejjer turi l-qawwa tal-kelma
tiegħek?

Seb.

Ispirat: Qed nilmali id-destin ta'
Ruma pagana ... monumenti, palazzi,
villlel ... kollha jiggarrab ... il-watx
tal-herba joaltan ... il-kobor ta'
Ruma wasal biex jintemm ... u mit-
toroq imsoqqija bid-demem tal-martri
tinkbet saltu' oħra ta' qaddisin ...
l-ajkla Rumana iċċedi l-post għas-
salib ta' Kristu ... il-fidi li għal
hawnhekk l-apostlu Pietru toħroġ
fil-vera ... ma jkunx hawn iktar
xwabel u qerda ... imma paċi u sliem
u flok l-Imperatur kburi, sultan umli
u kien jmxxi l-Knisja ta' Kristu fuq

l-art...

Fab.

B'liema tama u ferh qed tfawwarli qalbi ... mur ghaziz tribun fejn id-dmir qed isejjahlek ...

Sira

U jekk taqa' vittma ta' dmirek ikun trijonf iehor ghall-Knisja ta' Kristu.

Dion.

Sebastjan, int tisthoqqlok kull barka tas-Sema. Mur, o suldat qalbiemi ta' Kristu, mur bil-barka tiegħi fuqek u Alla jkun miegħek.

Feb.

Il-barka tiegħek twennisni .. inthoss li s-siegha tiegħi waslet. Saktha Fabiola, il-Mulej miegħek Sira

Dion.

Gienha nigi miegħek. **Dionigi u Sebastjan jthorqu.**

Feb.

Sira, issa mur inti wkoll kompli
x-xoghol tieghek ... jien ixrid noqgħod
mistudja dak il-ktieb li tajtni.

Sira

Kif tghid int, sinjura. **Tokrog.**

4 Febjola, imbagħad Korvino.

**Febjola tiegħu l-ktieb f'idejha u
taqra:**

Feb.

"Jien huwa t-kriq u l-hajja,
min jemmen fija ma jmut qatt..."

"Jekk krid tkun perfett, mur,
biegħ kull m'ghandek u aqgħtihom
il-fogħra u jkollok teżor fis-sema"...
tiegħaf taħseb...

Korvino

jidhol liebes lussuz.. Ġentili sinjura,
aktirli jekk gejt infixkel il-ħosbijiet
tiegħek, jien hawn gejt fl-isem
l-Imperatur.

Tab.

Il-qaddejja ta' besare huma mil-qughin fil-palazz tiegħi .. x'għandi nsewvik.

Kor.

Hija offerta li int ksibt bil-hila tal-virtu tiegħek...

Tab.

Ikellem ier ma nistax nifhemek.

Kor.

Sinjura, inti taf li hija ligi ta' Ruma li l-gid kollu ta' l-insara wara mewthom jaqa' f'idejn dawki li jagħmlu l-ispija.

Tab.

Fi kliem iehor Fulvio se jkollu l-gid tal-kugina tiegħi Anjeze?..

Kor.

Skond il-ligi jmiss lilu, imma l-Imperatur intebak li dik ta' Fulvio kienet kollha, ghira u għal-hekk iddecieda li l-gid ta' Anjeze jgħaddi f'idejk.

Fab. Kibqa' nafulu lis-suraan taghna...

Kor. Bla ebda telf ta' żmien **jaghti**
pergamena lil Fabjola jekk jgħogħbok
iffirma dan id-digriet.

Fab. Nitolbok tghid lil besare li mteħs-
ba l-luttu ma nistax immur inrod-
du hajr personalment..

Kor. Intossni thieni li mwassal il-mes-
sagg tiegħek ... Haġ' oħra, nobbli
sinjura - **jagħmilha ta' misthi** - il-
kelma qegħda tonqosni ... ma nafx
kif nibda nfisser dak li qed intoss
għewwa qalbi

Fab. X' inhu li tixtieq tghidli?

Kor. Sinjura, la kichadlix it-talba tiegħi
jiema nteħbok ... nitolbok tkun marti...
għarkubtejh: it-twegiba tiegħek tkun

għaliya mwest ^{iddispnata} jw taja ta' l-akbar hena!

Fab.

Qum minn hemm Korvino, ambaxxatur ta' besare ma jixraq lura jingel għarkubtejh quddiem.

Kor.

Bthalissa mhux l-ambaxxatur ta' besare li jinsab quddiemek, iżda l-irsir ta' l-imthabha!

Fab.

Qum għedtlek u mur .. id-dulur li laqgħatni ma jippermittilix inwiegħek.

Kor.

Tagħtini xi tama?

Fab.

Ma nafex!

Kor.

Anqas nofs kelma?

Fab.

Korvino, hallini wafdi mad-duluri ta' qalbi...

Kor.

giena sejjer bit-tama li ma ddumx
ma ttini twegiba tajba **Huwa u sejjer**
(Bla dubju ta' xejn Fabjola ghad
tkun tiegħi, u tiegħi jkun il-gid
kollu tagħha).

Fab

Ibiegħed ja impostur! Xafek
bizzejjed, ja lupa, int tħobb 'il
flusi u mhux lili! L-imthabba
li int trid twini hija l-istess bħal
dik ta' Fulvio għal Anjeze, dak il-
vili wara li xerred id-demm inno-
senti tagħha, ried ikun il-padrin
ta' għidha!

**5 Xena Fabjola, Fulvio
imbagħad Lixa.**

Fulvio

jidhol fuqha mqarxas: B'dan il-mod
int tagħti għet lill-isem tiegħi, sinjura?

Fab.

Min tak is-setgħa li tidhol f'daxi?

Ful.

Il-hin u l-post ma setghux ikunu
ahjar b'ez nitkellmu flimkien.

Fab.

Itlaq minnufih minn quddiem
ghajnejja!

Ful.

Ismaġtni għall-ahhar darba u tara
kif ma nidhirx iżjed quddiemek.

Fab.

lyhi dlekk mur 'il barra.

Ful.

Immur iwa, imma l-ewwel ikollok
tismaġtni... Kun af li jekk jiena tati
tal-mewt ta' Anjeze.. inti komplici..
thatja daqsi!...

Fab.

Xellerat!... ma tisthix tigi tweggali
qalbi!...

Ful.

Daqskemm jien kont għatxan għal
demma daqshekk iehor int għal
gidha!...

Tab. Qis kliemek ja mizerabbli!

Ful. Kliemi huwa meqjus u veru. Hares hemm, forsi dik il-pergamena ma taghtix prova ta' li qed ngħidlek?

Tab. Iskot infami! M'hinix fid-dmiz li naghtik kont ta' għemili! Barra minn dari!

Ful. Xohrog iwa, wara li fuq dik l-istess pergamena, tiffirma minn idejk, li jien, Fulvio, naqsam miegħek il-gid ta' Anjeze.

Tab. Dan ma jkun qatt!

Ful. Madanakollu ma jibqalekx tliet tagħzel: jew tiffirma, inkella **johrog l-istallet**

Tab. Immut iwa, izda niffirma qatt!

Ful.

Aqhtini dak li jmissni, għall-flus
għamilt delitt u lest li nagħmel iethor
u ma nibqax f'nofs ta' triq immut
bil-għu.

Fab.

Jejj int bil-għatx tad-deheb u l-
fidda incedilek il-gid tiegħi kollu,
imma kittamax thakka minn ta'
Anjeze.

Ful.

Tiegħek zommu għalik m'għandix
x'nambih. Jien irrid il-tlas ta' dmiri.

Sira kitfa'ccia bla ma jarawha
Fabjola u Fulvio.

Fab

Dmir ta' spija!

Ful.

għall-akkar darba: cedi jew ibze'!

Fab

Xibza' minn min?

Ful.
~~Janj.~~

Mill-mewt! Fil-thim li Fulvio
jattakka lil Fabjola tidhol Sirxa
u jolqot lilha.

Sirxa

Graxju x'ghamilt?!

Ful.

Ja qalu l-istallet Graxju? Min
semma' l-isem tiegħi? jersaq l-ijn
Sirxa: X'jiema nara? Miriam!
Ah gustizzja tas-sema int ukoll
ilhaqtmi?!... **għarab.**

Fab.

Imma x'gara? Ah matlubba Sirxa
tiegħi, int feruta!

Sirxa

U inti salva, sinjura tiegħi.

Fab.

Dionigi! Ejja għatiha l-ghajnuna!

Sirxa.

Ikkalma,, Fabjola... ikkalma.

6 Xema Dionigi u l-istess.

Dion. **għidhol mgħajjel:** X'inhwa dan l-
għajjat.. Gh x'qiegħed nara!

Fab. Dionigi, Sira l-għajza ta' qalli,
qiegħda tmut biex salwat lili!

Dion. Min feriha?

Fab. Fulvio ried joqtol lili u hi qabżet
f'nofha!

Dion. ^{huha stess?!}
Fulvio?!... dak huha!

Fab. Fulvio huk?!...

Sira Iva... ifhemmek l-isqof... ~~salvawh!~~

Fab. Ma nistgħu nagħmlu xejn biex
insalvaw lil Sira?!..

Dion. Kolloxx għal xejn... il-ferita hija gravi
... hija lesta għas-sema!
nagg.

Sira tqum bil-qeghda: Anjeze!... Anjeze
kas-sema!... jiena qeghda narak!...
Hawn tidher Anjeze qalb dija
kbira u taqsim il-palk bi kbissima
kas-sema fuq xuftejha. Kemm inti
sabitha... tudenti mieghek il-genna
taqa' mejta.

Dion. O kemm hi helwa l-mewt tal-
qaddisin....

u Xena Torqwato u l-istess.

Tor. X' imhu di gara?... deherli li rajt
lil xi hadd jathrab u smajt....

Dion. Jajt fil-waqt ghini ndak hlu
lil Sira... imbaghad infhemek
kolloxx...

Torqwato ighin lil Dionigi
idakkhal 'il Sira gewwa

Kor. Gien la mwathal haga f'rasi xrid
magħmilha! Jiftakar, kont klift
li neqred il Panxrazju? u l-ven-
detta saret!

Tor. Imissek tirtgħod meta ssemmi
dak l-isem!

Kor. Tirtgħod?!... lanqas jekk insib me'
wieċi dik il-pantera li skond dak
in-misrani għandha ttemmli tajti!

Tor. Biddel tajtek Koroinu u ssib il-
paċi!

Kor. Gien mogħbod anke lil min ikellimni
fuq il-paċi... gien vendetta xrid...

Tor. Indem u itlob maħfra!

Kor. Le għaliġa m'hemmx tniena u
maħfra **jissemma'** se' inhuwa dan l-għajjet.

gimstema' ghajjat ta' tigris.

Jor. gittawwal: Huma tigris fil-gaggeg
tal-kadid, biex jekduhom fl-arena.

Kor. Tigris għedli?... fosthom natsel
li kinsal xi pantera!... għirja waħda
biex immur naraha!

Jor. Xi trid kmur tagħmel?

Kor. Ixrid immur noqgħod insawatha,
nathqarha, nimlaxha u ngħaddi biż-
żmien il-kliem ta' Panterazju... arani
sejjer **jitlaq b'għirja.**

Jor. Dan tiegħek huwa ġen! Ahjar
immur niltqu forsi nsalvah! **jokroq.**

9 Xena. Fabjola u Dionigi.

Dion. jidhol quddiem Fabjola warajh tix-

xolta d-dmugħ. Fabjola nitolbok
wara dawb is-sieghat twal li għad-
dejt magħm il-qabar ta' Anjeze u
Sira issa għandek bżonn tistrieħ
ftit.

Fab. Lgħaliya donnha kienet minuta...
għek jgħogbok kompli għidli l-
għajja ta' Sira.

Dion. Kont bdejt ngħidlek li l-veru
isem ta' Sira kien Miriam u
kuha Grazju biddlu Fulvio.

Fab. Lgħaliex biddlu isimhom?

Dion. Hija storja twila!... Ngħidlek
fi ftit kliem. Missierhom kien
pagan u ommhom nisranija. Miriam
u Grazju kienu nsara. Mal-mewt
tal-ġenituri Miriam wirtet il-ġid
kollu. Huwa rrexxiha jisirgħilha kolloxx

u biegh 'l oħtu bħala xsira... hu catħad
it-twemmin nisrani u biddel ismu....

10 Xena Torquatu u l-istess.

Tor. jidhol inkwetat. Ahbar kerha ser
nagħtikom!

Dion. Jaqaw Torquato?

Tob. X'gara?!

Tor. Dak l-infelici ta' Korvino tilef
rasu! f'tit ilu resaq magħm
pantera li kienet irrakjata, maqfula
f'gagga tal-kadid, qagħad jietu
pjacir jimbixxa u jatkaxxa.. tant
issogħra li hija taret idejha minn
bejn il-kadid, tatfitu minn qerzumu
u żvinatu!

Dion. Dan hu l-ħaqq tas-Sema!

Fab.

Torqwato issa mur ghamel fjuwi
godda fuq il-oqbra ta' Anjeze u
Sira...

Tor.

Kont insejt, sinjura, wieted
pellegreim talbek biex iżur dawki
l-oqbra

Fab.

Ma qallekx min huwa?

Tor.

Le sinjura.

Fab.

Tajfeb, mela, mur miegħu int,
u thallixx hemm wadnu.

Tor.

Ikun obduta. *għorog.*

11 Xena Fabjola u Dionigi.

Fab.

Kont qed tgħidli li Sira wirtet
il-gid kollu, mela hija ma kienetx
fgira minn dejjem?

Dion.

Le!... kienu mill-atjar familji...
u għalkemm il-wirt m'ess lilha lil
tuha qatt ma talletu niegħ minn
xejn

Fab.

U għaliex tuha taddha kontraha?

Dion.

għax b'talu riedha tichad it-
twemmin ta' Kristu!

Fab.

Qatt ma kont nobsor li f'dik il-
qalb umli ta' rsira kien hemm
dak il-kobor ta' eroizmu!

Dion.

Miriam marret tgawdi l-premju
li jistħoqqilha.

Fab.

Missier twajjel mitolbok tismagħni.

Dion.

għidli, Fabjola, għidli.

Fab.

B'tal sira, jien irrid niscatħad

mill-gid kollu tiegħi...

Dion. U x' beħsiebek taqtmel bih?

Fab. Dan il-palazz u dak t'Anjeze
b'kull ma fihom huma tal-fogħra
ta' Ruma .. inthallhom f'idejk ..

Dion. Imbagħad int kif ser tgħix?....

12 Xema Torquato u l-istess.

Tor. - Skuzawni jekk infixkilkom.
Sinjura, dak il-pellegrin jitolbok
grazzja.

Fab. X'inhu li jiklob?

Tor. Għax tiegħi ikelmek.

Fab. Ikellimni?!... għidlu jgħaddi.

Jor.

Stuwa jinsab hawn Gija s-sinjura
qeghda tistennik.

13 Xena Fulvio u l-istess.

Fulvio jidhol liebes m'ercier, musfar ...
Torquato joħroġ.

Fab.

Sinjura, atifer l-imprudenza tiegħi
talli pprezentajt ruħi quddiemek...

Fab.

Skuzani, imma jien ma niefux gost
nikkilem ma' nies li ma nafx min
huma.

Dion.

Ippermettuli nwarrah u nthalikom
fil-liberta'.

Fulvio

Le, missier kwajjeb, għax anke miegħek
għandi dejn kbir.

Fab

Gista' tghidilna għaliex gejt iżżur
l-oqbra

ta' Anjeze u Sira?

Ful. Dik oħti li qtilt jiena!

Dion. Brazju?!

Ful. Iva, Brazju gie hawn biex jitlob
matfira lilek ... u sabiex lis-sinjura
Fabjola niroddilha tajr ta' kull ma
ghamlet m'ohitij.

Fab. Gien xejn m'ghamilt għal oħtok,
anżi kienet hi li salvatli tajti!

Dion. Il-Hulej jisma' t-talba tiegħek jekk
int tassew niedem!

Ful. Id-dmugħ ta' l-indicma għadu jxarrabli
~~li~~ taddējja, u l-bqija ta' tajti moffriha
lis-sinjura Fabjola li jien tant weggajt.

Fab. Is-sinjura Fabjola m'ghadhiex sin-
jura.

Ful.

Aghmel hija li trid .. jiema xsir tieghek!

Fab.

Fulvio qum minn hemm! ... It-talb ta' ohtok instema' ... Sira int irbaht! ... jiema xrid inthaddan it-twemmin ta' Kristu!

Dion.

Għ sema, inroddlok hajr!

Fab.

Fulvio hija jien nathfirlek ...

Ful.

Galadarba int tathfirli nitolbok taqtali xewqti .. issa jiema sejjer intemm l-at-tar jiem ta' hajti fid-deżert mixtieq li niethu miegħi tiffkura ta' ohti Mixiam u ta' dik il-qaddisa Anjeze.

Fab.

Xista' nikkuntentak. Ejja tares f'tit .. tiftah il-kaxxetta li jkun fiha ir-relikwi tax-xagħar ta' Anjeze u Sira. Dawn huma relikwi għezież taqtih għewg nokkli wāhda ta' Anjeze u l-oħra ta' Sira.

Ful. jgħozz ir-relikwi jhushom u lid-
dmugħ f'għajnejh: Ah! jiena l-
mizgarbli li xarrabt dan ix-xagħar
lid-demm!... Dan id-demm iħammadli
wiċċi, iżda fl-istess tin jagħtini
tama kbira u ma jichadlix il-
maħfra ta' dnuhieti... Għazzi Fakjola,
dan it-teżor inġommu dejjem fuqi...
u issa ništa' mmur bil-paċi f'qalbi...

Feb. Stenna ftit, jien natew li
teħkieg xi taġa...

Ful. Il-karita' tat-tajbin ma tongosa!

Feb. Le, jien stess irrid ngħinek.

Ful. Ahfirli ma mistax naċċetta.
Għamilt wegħda li ngħix bil-karita'...
u biex murik li nafulek nitolbok
taġħtini biċċa tobbg.

Fab. jiena naghtik biċċa tobż?

Dion. Iva, Fabjola, il-karita' tiegħek
tkun għaliha l-auguri l-iktar milqugħa.

Dionigi isejjah lil Torqwato:

Dion. Torqwato gib miegħek biċċa tobż.

Dion. Illum jifirtni l-angli tas-sema,
għaliex id-demm tal-martri saqqa
xitla għdida fil-Knisja ta' Kristu.

Fab. Iva l-bidla tal-qalb tiegħi
lilhom nafha. Jiena nemmen f'
Alla wiċċed, f'Alla t'Anjeze, ta'
Sira, ta' Sebastjan - martri qalbiena

1^a Xena Torqwato u l-istess.

Torqwato jidhol b'tobż f'idu:

Tor. Hekk u l-tobż li klabtu. Jagħtiha
lil Dionigi u jwarrab fil-ġemb.

Dion. Fabjola hu int f'idjok din il-hobza
u aqhtiha lil Fulvio.

Fab. Nixkieq kieku imma ma nistax!
Jekk Fulvio ghamel weghda, jiena
ghamilt ohra - gidi huwa tal-fogra
u l-Isqof jamministra dal-gid!

Dion. Qatt ma rajt qlub nobbli bhal dawn!
Ejjew mela nitolbu: Missierna li
inti fis-smewwiet.

Ful. Hobzna ta' kuljum, aqhtina llum.

Dionigi jmeuwel il-hobza

Fab. Ah firlna dnubietna kif ahna nahfru
u 'l dawke li joffenduna. Harisna minn
Ful. kull tigris.

Dion. Għitqaddes ismek. Tigi saltnatek!

Dionigi ibierek lil Fabjola - Kwaden

Fab. Jiena nemmin! SEPARJU

TMIEM TAD-DRAMM.

Kwadru: Gesu

Anjeze, Lira, Sebastjan